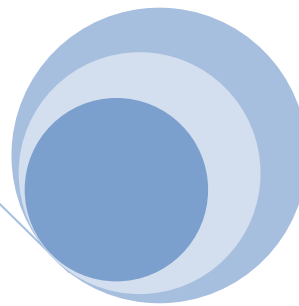

Master Special Educational Needs (M SEN)
Fontys Opleidingscentrum Speciale Onderwijszorg
Leerroute Voltijd
GL05 Meesterstuk
Januari 2010

‘Just Do It!!’

Coöperatief werken binnen ‘Just Do It!’

Onderzoek coöperatief werken binnen de methode ‘Just Do It!’ in groep 7b van de praktijkschool .

Cindy Otten
St. nummer 2149868

Begeleid door:
Marjolein Krijgsman & Marianne Hulsbergen

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Introductie	6
Persoon	6
Praktijk	6
Theorie	6
Aanleiding en probleemstelling	8
Verlegenheidsituatie	8
Praktijkvraag / doelstelling	8
Motivatie	8
Onderzoeksvraag	8
Hoe onderzoeken	8
Deelvragen	8
Verwachte ontwikkeling van het onderzoek	9
Eerdere onderzoeken met dit onderwerp	9
Relevantie voor mijn omgeving en mijzelf	9
Theoretisch onderzoek	10
Coöperatief werken	10
Basiskkenmerken	10
Stromingen binnen coöperatief werken	10
Het Gips model	11
Opbouw 'Just Do It!'	11
Voordelen integratie coöperatieve werkvormen	12
Actief kennis creëren en construeren	12
Duidelijke structuurkenmerken	12
Bevordering van het leren	12
Beperkingen integratie coöperatieve werkvormen	13
Verschillende activiteiten	14
Onderzoeksmethodologie	16
Opbouw onderzoek	16
Onderzoeksvraag	16
Deelvragen	16
Meetinstrumenten	16
Lessenreeks ontwerpen	17
Evalueren bevindingen	17
Validiteit, triangulatie en betrouwbaarheid van de data	17
De enquête	18
De tijdsteekproef	18
Data verzameling en analyse	19
Enquête	19
Tijd steekproef	20
Vergelijking Januari 2010 / Maart 2010	21
Algemeen	21
Instructie	21
Verwerking	21
Toetsing	22
Data interpretatie	23
Voordelen en beperkingen	23
Taalvaardigheid en coöperatief werken	23
Structuurkenmerken	24
Sociale vaardigheden	25
Spelenderwijs oefenen	26
Motivatie van de leerlingen	26
Effectieve leertijd	26
Materiaal en voorbereidingstijd	27

Rol leerkracht	27
Aanbevelingen.....	28
Conclusie.....	28
Evaluatie.....	30
Bijlagen.....	33
Bijlage 1; Plan	34
Bijlage 2; Enquête motivatie	36
Januari	36
April	37
Bijlage 3; 'O' meting, Januari 2010	38
Algemeen.....	38
Instructie.....	38
Verwerking.....	38
Toetsing	38
Bijlage 4; Coöperatief werken binnen 'Just Do It!'	39
Deel 1, Unit 4; Grammar	40
Les 1 en 2	41
Inleiding:	41
Kern	44
Afsluiting.....	46
Les 3.....	50
Inleiding:	50
Kern	52
Afsluiting	53
Les 4.....	56
Bijlage 5; Rode draad	57
Les 1 & 2.....	57
Les 3.....	59
Les 4.....	60
Les 5.....	61
Bijlage 6; Eind meting, April 2010	62
Algemeen	62
Instructie.....	62
Verwerking.....	62
Toetsing	62
Bijlage 7; Ingevulde enquêtes Januari 2010	63
Bijlage 8; Ingevulde enquêtes April 2010.....	64
Bijlage 9; Ingevulde reflectie formulieren: Unit D	65

Samenvatting

Het onderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van een daling van de motivatie en een verhoging van de frustratie bij leerlingen in groep 7b van de praktijkschool, binnen het vakgebied Engels. De praktijkschool (SBO) maakt voor het vakgebied Engels gebruik van de methode 'Just Do It!' Deze methode heeft een theoretische werkwijze. Het kan zijn dat de frustratie voortkomt vanuit de verwerkingsopdrachten van deze methode. Bij andere vakgebieden waarin coöperatief gewerkt wordt zijn de leerlingen betrokken bij de lessen. Ook de motivatie van de leerlingen wordt serieus genomen. Als de leerlingen gemotiveerd zijn, kunnen de leerlingen zich de stof beter eigen maken. Na studie is gebleken dat er niet eerder een relatie is gelegd tussen coöperatieve werkvormen en het vakgebied Engels.

Het doel van dit onderzoek is het meten van het effect van coöperatieve werkvormen binnen het vakgebied Engels, op het welbevinden van de leerlingen binnen de praktijkgroep. Hierbij is de volgende onderzoeksvraag geformuleerd:

'Op welke manier kan coöperatief werken geïntegreerd worden binnen de methode 'Just Do It!' in groep 7b van de praktijkschool?'

Binnen deze onderzoeksvraag zijn de volgende subvragen geformuleerd:

1. Wat is coöperatief werken?
2. Hoe zijn de blokken in de methode 'Just Do It!' opgebouwd?
3. Wat zijn de voordelen van het integreren van coöperatieve werkvormen binnen de methode 'Just Do It!'?
4. Welke beperkingen vanuit de theorie en in de praktijk zou je kunnen verwachten bij het integreren van coöperatieve werkvormen binnen de methode 'Just Do It!'?
5. Heeft de werkvorm coöperatief werken binnen de methode 'Just Do It!' effect op de motivatie van de leerlingen van groep 7b van de praktijkschool?

De beginsituatie is gemeten aan de hand van een steekproef betreffende de taakgerichtheid. De motivatie van de leerlingen is gemeten aan de hand van een enquête. Door de verdieping in de theorie achter coöperatieve werkvormen zijn de werkvormen ontworpen en uitgevoerd in de betreffende praktijkgroep. Deze

coöperatieve werkvormen zijn gedurende één hoofdstuk van de methode 'Just Do It!' geïntegreerd. Waarna de tweede tijdsteekproef en enquête is afgenomen.

De gegeven waardering door de leerlingen binnen de enquête is significant verbeterd. Zowel de waardering over het algemene beeld van het vak Engels, de instructie, de verwerking als de toetsing. Ook het aantal leerlingen die actief deelnemen gedurende de les is toegenomen.

Uit de gegevens kan worden geconcludeerd dat coöperatieve werkvormen binnen het vakgebied Engels een vermindering van de frustratie en een verhoging van de motivatie kan bewerkstelligen. Gebleken is dat de voorbereidende werkzaamheden veel tijd kosten. Hierbij kan worden aanbevolen de voorbereidende werkzaamheden te verdelen onder verschillende collega's. Als de lessen en materialen eenmaal zijn ontworpen, kan hier jarenlang achtereen gebruik van worden gemaakt.

Kortom:

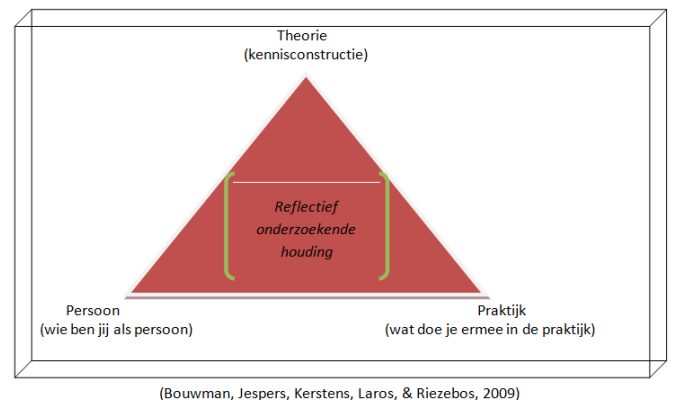
'Just Do It!'

Introductie

Als student van de opleiding gespecialiseerde leerkracht van Fontys Hogescholen is het de bedoeling dat je een onderzoek uitvoert. Hierin is de koppeling tussen theorie, praktijk en persoonlijk functioneren erg belangrijk. Tijdens de opleiding worden deze drie aspecten voortdurend met elkaar geïntegreerd.

Persoon

Mijn naam is Cindy Otten. In Hengelo volg ik de opleiding Master Special Educational Needs. In mijn vorige stages ben ik vooral ingezet in de onderbouw en middenbouw. Om mijn inzetbaarheid in het onderwijs te vergroten, heb ik gekozen voor een werkplek in de bovenbouw; groep 7b. Deze werkplek zal ik gebruiken om mijn onderzoek naar de integratie van coöperatieve werkvormen uit te voeren.

Praktijk

De praktijkschool is een Speciale school voor Basis Onderwijs (SBO). In groep 7b zitten zestien leerlingen, acht meisjes en acht jongens, in de leeftijd elf tot en met dertien jaar. M.T. (groepsleerkracht groep 7b), L.S. (internbegeleider middenbouw), W.M. (adjunct-directeur) en H.B. (internbegeleider bovenbouw) zijn binnen de praktijkschool gespecialiseerd in coöperatief werken. Tijdens het verdiepen in de theorie van coöperatief werken wil ik gebruik maken van de reeds opgedane kennis van deze collega's. Aan het eind van mijn onderzoek hoop ik andere leerkrachten van de praktijkschool te inspireren om ook coöperatieve werkvormen te integreren binnen verschillende vakgebieden. Op deze manier hoop ik dat de leerkrachten niet meer 'kant en klare' lessen van de methoden geven, maar meer kijken naar de behoeften van de leerlingen van zijn of haar eigen groep.

Theorie

Reden voor het gekozen onderwerp is werkwijze van de methode 'Just Do It!'. Elke vrijdag wordt er in groep 7b een half uur aan de ontwikkeling van de leerlingen in de Engelse taal besteed. De methode 'Just Do It!' heeft een goede opbouw van de aan te bieden lesstof. Echter past de werkwijze van de methode niet bij groep 7b. De opdrachten zijn erg gericht op het verbaal aanbieden van lesstof en heeft een

individuele verwerking. De opdrachten zijn vaak moeilijk te begrijpen voor de leerlingen uit deze groep, waardoor de frustratie van leerlingen soms hoog oploopt. In de middenbouw van de school wordt er veel gewerkt met verschillende coöperatieve werkvormen. Ik denk dat coöperatief werken niet alleen in de middenbouw mogelijk is, maar ook zeer effectief in de bovenbouw. Binnen het onderzoek zal ik verschillende werkvormen van coöperatief werken in de methode 'Just Do It!' integreren. Ik denk dat door deze coöperatieve werkvormen niet alleen de motivatie van de leerlingen zal stijgen, maar ook de frustratie van veel leerlingen zal verminderen.

Dit onderzoek zal naast de ontwikkeling in het theoretische en praktische aspect ook een positieve bijdrage leveren aan mijn professionele leerkrachtengedrag. In mijn verdere loopbaan zal ik veel profijt hebben van het onderzoek naar de integratie van coöperatief werken, in een methode met een andere werkwijze. Op deze manier hoop ik de methode als middel in de leerlijn te zien en niet als doel.

Aanleiding en probleemstelling

Verlegenheidsituatie

Op de vrijdag krijgen de leerlingen uit groep 7b Engels volgens de methode 'Just Do It!'. Deze methode heeft een erg theoretische werkwijze. De leerlingen krijgen eerst vier blaadjes met theorie en daarna verwerkingopdrachten. De leerlingen uit groep 7b raken steeds minder gemotiveerd voor dit vak. Het kan zijn dat dit komt omdat veel leerlingen gefrustreerd raken bij de verwerkingsopdrachten van de methode 'Just Do It!'. Bij andere vakken waarin coöperatief gewerkt wordt in groep 7b, zijn de leerlingen erg betrokken bij de lessen. De motivatie van de leerlingen in groep 7b staat bij alle vakgebieden voorop. Als de leerlingen gemotiveerd zijn, kunnen de leerlingen zich de stof beter eigen maken.

Praktijkvraag / doelstelling

Op de praktijkschool zijn verschillende werkgroepen waarvan er een gespecialiseerd is in coöperatieve werkvormen. Bij veel vakken komen coöperatieve werkvormen binnen de school terug. Dit vooral in de middenbouw.

Motivatie

Door deze coöperatieve werkvormen te integreren binnen een blok Engels, hoop ik zoals eerder aangegeven, dat er een verbetering is in de motivatie van de leerlingen.

Onderzoeksvraag

'Op welke manier kan coöperatief werken geïntegreerd worden binnen de methode 'Just Do It!' in groep 7b van de praktijkschool?'

Hoe onderzoeken

Om te beginnen wordt de beginsituatie gemeten aan de hand van een steekproef betreffende de taakgerichtheid van de leerlingen bij Engels. Daarnaast wil ik mij verdiepen in de theorie achter coöperatief werken. Binnen de praktijkschool is een werkgroep 'Coöperatief werken' actief waarmee ik mijn opgedane kennis wil delen en eventuele ondersteuning kan vragen bij het verdiepen in de theorie. Daarna wil ik in een blok uit de methode 'Just Do It!' coöperatieve werkvormen integreren. Deze zal in groep 7b worden uitgevoerd.

Deelvragen

1. Wat is coöperatief werken?
2. Hoe zijn de blokken in de methode 'Just Do It!' opgebouwd?

3. Wat zijn de voordelen van het integreren van coöperatieve werkvormen binnen de methode 'Just Do It!'?
4. Welke beperkingen vanuit de theorie en in de praktijk zou je kunnen verwachten bij het integreren van coöperatieve werkvormen binnen de methode 'Just Do It!'?
5. Heeft de werkvorm coöperatief werken binnen de methode 'Just Do It!' effect op de motivatie van de leerlingen van groep 7b van de praktijkschool?

Verwachte ontwikkeling van het onderzoek

Na het onderzoek verwacht ik een verbetering in de motivatie van de leerlingen bij Engels te zien. Door een nulmeting en een eindmeting kan ik dit proces evalueren en beoordelen. Zo breng ik het effect van coöperatieve werkvormen bij Engels in beeld.

Eerdere onderzoeken met dit onderwerp

Vanuit de Fontys Hogescholen is er een databank waarin verschillende onderzoeken gepubliceerd worden. In deze databank staan verschillende onderzoeken met het onderwerp coöperatief werken. Deze zijn echter niet gerelateerd aan het vakgebied Engels.

Relevantie voor mijn omgeving en mijzelf

Dit onderzoek zal bijdragen aan de positieve ontwikkeling van mijn leerkrachtvaardigheden, zoals het aanpassen van de werkvormen binnen een methode. De methode 'Just Do It!' is een middel om doelen te bereiken. Ik hoop door middel van dit onderzoek de theorie toe te kunnen passen in de praktijk. Op de praktijkschool heeft een werkgroep zich de afgelopen twee jaren verdiept in het coöperatief werken. Binnen verschillende lesgroepen zijn coöperatieve werkvormen uitgetest. In de meeste groepen werd er door de leerlingen en leerkrachten positief op coöperatief werken gereageerd. De werkgroep hoopt coöperatief werken binnen meer groepen en vakgebieden te integreren op de praktijkschool. Als mijn onderzoek een positief effect heeft in mijn groep, hoop ik andere leerkrachten te laten zien, dat coöperatief werken een bijdrage kan leveren aan de betrokkenheid en motivatie van de leerlingen.

Theoretisch onderzoek

Coöperatief werken

Basiskenmerken

De volgende vijf basiskenmerken zijn binnen coöperatief werken van belang

(Knapen, 2004) en (Kagan S. , 2001):

1. Positive Interdependence (Positieve wederzijdse afhankelijkheid). Om een groepsdoel te bereiken moeten leerlingen samenwerken. Iedereen heeft een eigen rol.
2. Individual & Group Accountability (Individuele verantwoordelijkheid). Leerlingen houden elkaar verantwoordelijk voor de eigen bijdrage aan het groepsproduct. Er is geen mogelijkheid om met de inspanning van een ander mee te liften.
3. Face-to-Face Interaction (Directe interactie). Om tot een gemeenschappelijk doel te komen moeten de leerlingen met elkaar in gesprek. Ze moeten bijvoorbeeld met elkaar in gesprek over hoe ze het probleem kunnen oplossen, didactiek overbrengen aan anderen, elkaar ondersteunen, etc.
4. Interpersonal & Small-Group Skills (Sociale vaardigheden). Er wordt binnen het gebied sociale vaardigheden nogal wat gevraagd van de leerlingen. Ze moeten op de beurt wachten, ze moeten zich schikken in de rollen, ze moeten elkaars inbreng kunnen waarderen, ze moeten kunnen argumenteren, kunnen luisteren, vragen kunnen stellen enzovoort.
5. Group Processing (Expliciete aandacht voor evaluatie van product en proces). Groepsleden bespreken met elkaar of ze de doelen hebben bereikt en of ze allemaal een positieve bijdrage hebben geleverd, ze moeten beschrijven welke hulp / tips van andere leerlingen ze prettig vonden en bespreken welke positieve aspecten ze meenemen naar de volgende les.

Iedereen krijgt een kans om actief deel te nemen en zijn of haar eigen kunnen te ontdekken. Dit komt doordat elke leerling een kans krijgt om hun eigen kunnen te ontdekken en actief deel te nemen.

Stromingen binnen coöperatief werken

Binnen coöperatief werken zijn twee stromingen (Kopmels, 2009, p. 7):

1. Globale stroming. Gericht op het inbouwen van samenwerking in lessen en het evalueren van die samenwerking met de leerlingen.
2. Gestructureerde stroming. Centraal staat de lesstof, methode en de kerndoelen. Er is aandacht voor het creëren van een zo goed mogelijke onderlinge verhouding tussen leerlingen en er wordt gewerkt met samenwerkingsvormen via didactische structuren.

Het Gips model

Goed werkende structuren voldoen aan vier criteria, de GIPS. (Kopmels, 2009, p. 8)

- G. Gelijke deelname; Is de deelname van elke leerling ongeveer gelijk?
- I. Individuele aansprakelijkheid; Moet er direct of eventueel later een individuele prestatie geleverd worden?
- P. Positieve wederzijdse afhankelijkheid; Hoe hebben de leerlingen elkaar nodig?
- S. Simultane actie; Welk deel van de groep is tegelijkertijd waarneembaar actief?

Binnen coöperatief werken wordt er bijna nooit gewerkt met niveau groepen. Alleen als een kleine groep leerlingen specifieke instructie nodig heeft, kan hier mee worden gewerkt. Het werken in groepen met een gemengd niveau leidt tot een beter resultaat. (Marzano, 2008) De groepen bestaan uit ongeveer drie tot vier leerlingen. Doordat de didactische aanpak terugkerend wordt gebruikt, zullen de leerlingen vertrouwd raken met coöperatief leren. Één keer in de week is hierbij het minimum. Hierbinnen is een terugkomende structuur ofwel een rode draad belangrijk.

Opbouw 'Just Do It!'

Just Do It!! bestaat op elk niveau uit acht units met terugkerende thema's. Elke Unit bestaat uit woordenlijsten. Hierin wordt de woordenschat over een thema aangeboden en aangeleerd. Elke unit heeft werkbladen waarop verwerkingsopdrachten, spreekoefeningen, spelletjes en liedjes staan en tot slot vanaf niveau drie een toets aan het einde van elke Unit. Hierbij komen de vier vaardigheden: luisteren, spreken, schrijven en lezen, komen evenredig aan bod. Net als bij de eigen taal, wordt er eerst geluisterd en dan gesproken, eerst gelezen en dan geschreven.

De opdrachten worden (na een klassikale bespreking van de woordenlijsten) zelfstandig gemaakt en nagekeken.

De leerlingen kunnen op hun 'Workpass' bijhouden welke opdrachten ze hebben gemaakt. (Just Do It!, 2009)

Voordelen integratie coöperatieve werkvormen

Actief kennis creëren en construeren

De leerlingen zijn met elkaar in gesprek om een gezamenlijk doel te bereiken. Hierbij ontwikkelen ze hun denkvermogens, het vermogen om problemen op te lossen, om kennis te integreren in reeds bestaande concepten en kennis toe te passen. (Knapen, 2004, p. 4)

Duidelijke structuurkenmerken

Er is sprake van een vaste volgorde van handelingen binnen werkvormen. Naarmate de leerlingen meer vertrouwd raken met de werkvorm, zal de werkvorm soepeler verlopen. Er zijn duidelijk afgebakende rollen / taken en duidelijke regels zoals het houden aan de volgorde en de rollen. Verder is er sprake van duidelijke materialen ter ondersteuning van de taakuitvoering. (Knapen, 2004, p. 5)

Bevordering van het leren

Met Structureel Coöperatief Leren krijgen leraren en scholen de beschikking over coöperatieve werkvormen en managementtips die men direct kan toepassen.

(Kopmels, 2009, p. 8)

Coöperatief werken bevordert het leren doordat:

- ‘- Kinderen het goede voorbeeld kunnen overnemen van de kinderen die een meer effectieve manier van werken hebben en taken op een goede manier kunnen aanpakken.
- Kinderen door de groep 'bij de les gehouden' worden door elkaar aan te moedigen mee te doen en het nog eens te proberen; niet meedoen wordt niet geaccepteerd.
- Kinderen in een groep eerder iets durven te zeggen, ook al zijn ze niet helemaal zeker. Een groep vormt een niet-bedreigende leeromgeving en het werken in een groep stimuleert het zelfvertrouwen. Het draagt bij tot de ontwikkeling van een positief zelfbeeld.
- Kinderen veel van elkaar leren. Ieder groepslid brengt zijn eigen voorkennis in. Ieder zijn inbreng wordt getoetst. Dit dwingt kinderen eigen ideeën kritisch te bezien.

- Sociale vaardigheden worden ontwikkeld. Deze vaardigheden worden gekoppeld aan zinvolle leeractiviteiten
- Er wordt voortdurend en in opbouw veel spelenderwijs geoefend om te kunnen voldoen aan diverse rol- en spelvereisten.
- Voor de leerkracht levert de introductie van coöperatief werken een keur aan nieuwe werkvormen op waardoor meer leerlingen tegelijkertijd aan hun trekken kunnen komen.
- De effectieve leertijd wordt vergroot.
- De leerkracht krijgt de kans geheel andere gedragskenmerken van kinderen te ontdekken en adequate manieren te vinden om dit gedragsrepertoire bij te sturen en uit te breiden.
- Kansen om het gedragsrepertoire van de leerkracht uit te breiden in de richting van coachende activiteiten.
- Je krijgt als leerkracht de kans (deels ook door een nieuwe uitrusting) om aandacht te besteden aan de ontwikkeling van sociale vaardigheden bij kinderen (pedagogische opdracht) en aan ontwikkelingen van de klas als groep, zonder de aandacht voor leertaken binnen elementaire culturele vaardigheden te hoeven verwaarlozen'. (Knapen, 2004, p. 6)

Beperkingen integratie coöperatieve werkvormen

Hierboven staat beschreven dat de leerlingen bezig zijn de kennis te creëren en te construeren door actief bezig te zijn. Ze zijn hier met elkaar in gesprek om een gezamenlijk doel te bereiken. Hierbij is sprake van actief taalgebruik. De kinderen moeten hardop denken en vragen stellen. Omdat sommige kinderen in groep 7b een achterstand hebben in de taalontwikkeling kan dit eventueel frustratie veroorzaken.

Daarnaast wordt er een beroep gedaan op de sociale vaardigheden van de leerlingen. Omdat ze verschillende rollen moeten kunnen aannemen en de inbreng van anderen moeten waarderen verwacht ik vooral in het begin bij een enkele leerling beperkingen.

Verschillende activiteiten

Kagan en zijn medewerkers op K. Publishing en professionele ontwikkeling hebben verschillende structuren opgezet voor verschillende activiteiten betreffende coöperatief werken. (Kagan Publishing & professional development, 2010)

1. Jigsaw. Er worden groepen met ongeveer vijf leerlingen gemaakt. Elke leerling krijgt een ander deel van de lesstof. Iedereen bestudeert deze voor zichzelf om vervolgens aan de rest van de groep te presenteren. Eventueel kan er besloten worden wat het belangrijkste van elk deel is om goed te leren.
2. Think-Pair-Share. Deze activiteit maakt gebruik van drie stappen. In de eerste stap denkt iedereen van de groep individueel na over een vraag van de leerkracht. In de tweede stap wisselt iedereen met een schoudermaatje (dus in tweetallen) zijn of haar gedachten uit. In de derde stap wordt het gevonden antwoord met iedereen of met meerdere groepen samen besproken.
3. Three-Step Interview. In de eerste stap overlegt het team van ongeveer vijf leerlingen over de vraag of gezochte informatie. In de tweede stap gaat een van de leerlingen uit het team naar een ander team om te kijken (interviewen) wat de andere groep heeft gevonden. In de laatste stap gaan de leerlingen die een andere groep hebben geïnterviewd terug naar hun eigen team en doen verslag van de bevindingen.
4. RoundRobin Brainstorming. De klas is ook hier verdeeld in groepen van ongeveer vijf leerlingen. In elke groep wordt er een leerling aangewezen als notulist. Er wordt een vraag gesteld en de leerlingen denken individueel na over een mogelijk antwoord. Als ze genoeg tijd hebben gehad om erover na te denken delen de leerlingen de antwoorden met elkaar. De notulist schrijft de antwoorden van de groepsleden op. De leerling naast de recorder geeft als eerste een antwoord, daarna gaat de beurtverdeling met de richting van de klok mee. Daarna gaan ze discussiëren over het mogelijke goede antwoord en formuleren deze samen.
5. Genummerde hoofden bij elkaar. Een team heeft ongeveer vier leerlingen. Elke leerling binnen een team krijgt een ander nummer 1,2,3 of 4. De leerkracht stelt aan iedereen een paar vragen. Samen bedenkt de groep mondeling het antwoord op alle vragen. Op deze manier kan iedereen het antwoord later mondeling verwoorden. Als de leerkracht vraagt aan

bijvoorbeeld alle nummers 2 het antwoord te geven, weet iedereen een antwoord te geven.

6. Team Pair Solo. Leerlingen bespreken een probleem eerst in een team, dan met een schoudermaatje en tenslotte kunnen ze zelf een eigen mening vormen over dit probleem en eventueel al een oplossing bedenken. Team Pair Solo is ontworpen om leerlingen te motiveren om problemen aan te pakken en succesvol te zijn binnen deze problemen die in eerste instantie buiten hun vermogen (zone van naaste ontwikkeling). Door te werken aan problemen die ze in eerste instantie niet alleen aan kunnen maar wel in een team, kunnen ze het punt bereiken dat ze dit probleem wel alleen op kunnen lossen.
7. Circle de Sage. Om te beginnen vraagt de leerkracht aan de leerlingen wie bijvoorbeeld al in Engeland is geweest. Die leerlingen (de wijzen) worden verspreid over de verschillende teams. De 'wijze' legt uit wat ze weten, terwijl de klasgenoten luisteren. Ze mogen natuurlijk ook vragen stellen en notities maken. Dan worden de teams opnieuw gemaakt en word er in het nieuwe team de kennis vergeleken en samengevoegd. Als er een verschil is binnen de gekregen informatie wordt dit aangegeven door het hele team. Het verschil wordt dan klassikaal besproken en opgelost.
8. Partners. De klas wordt verdeeld in teams van vier leerlingen. Twee leerlingen van het team verdiepen zich in de gekregen theorie en de andere twee leerlingen luisteren (en maken eventueel aantekeningen) naar de leerkracht om aanvullende theorie eigen te maken. Na een bepaalde tijd komen de teams weer samen en proberen ze elkaar te instrueren over de gekregen informatie. Hiervan proberen ze samen een samenvatting van te maken.

Onderzoeksmethodologie

Opbouw onderzoek

Tegenwoordig hebben de meeste leerlingen op de praktijkschool een meervoudige problematiek. Het is belangrijk goed in te spelen op de speciale onderwijsbehoeften van deze leerlingen. Om tegemoet te komen aan de onderwijsbehoeften van groep 7b zal ik coöperatieve werkvormen integreren binnen de methode 'Just Do It!'.

Onderzoeksvraag

Op welke manier kan coöperatief werken geïntegreerd worden binnen de methode 'Just Do It!' in groep 7b van de praktijkschool?

Deelvragen

1. Wat is coöperatief werken?
2. Hoe zijn de blokken in de methode 'Just Do It!' opgebouwd?
3. Wat zijn de voordelen van het integreren van coöperatieve werkvormen binnen de methode 'Just Do It!'?
4. Welke beperkingen zou je kunnen verwachten bij het integreren van coöperatieve werkvormen binnen de methode 'Just Do It!'?
5. Heeft de werkvorm coöperatief werken binnen de methode 'Just Do It!' effect op de motivatie van de leerlingen van groep 7b van de praktijkschool?

Meetinstrumenten

Binnen dit onderzoek wil ik meten of de coöperatieve werkvormen bijdragen aan de motivatie van de leerlingen. Hiervoor moet ik een objectief beeld krijgen van de huidige motivatie van de leerlingen. Om de beginsituatie binnen groep 7b van de praktijkschool te meten wil ik een enquête afnemen. De leerlingen hoeven op deze manier niet veel te schrijven en het kost weinig inspanning van de leerlingen. De resultaten verwerk ik in een tabel. Na het uitvoeren van het onderzoek neem ik dezelfde enquête af. Op deze manier kan het resultaat vergeleken worden met de beginsituatie, zodat een eventuele verandering in motivatie kan worden waargenomen.

Daarnaast wordt er een tijdstekproef afgenomen om de betrokkenheid van de leerlingen te meten. Om de 4 minuten zal worden geteld hoeveel van de leerlingen actief betrokken zijn bij de les. Deze tijdstekproef zal het verloop gedurende de gehele les weergeven. Door dit tijdens de huidige werkwijze uit te voeren en tijdens

de integratie van de coöperatieve werkvormen hoop ik het effect van de verschillende werkvormen te kunnen meten. Deze bevindingen zullen worden weergegeven in een grafiek zodat eventuele verschillen duidelijk zichtbaar worden.

Lessenreeks ontwerpen

In het vorige hoofdstuk staat de theorie van coöperatief werken beschreven. Hiernaast zal ik de werkgroep coöperatief werken binnen de praktijkschool om advies vragen om de theorie te vertalen naar de praktijk. De werkgroep heeft verschillende onderzoeken binnen de praktijkschool uitgevoerd. De werkgroep heeft hierdoor veel ervaring met het integreren van coöperatieve werkvormen binnen een methode. Hopelijk kunnen ze handreikingen geven betreffende de integratie van coöperatieve werkvormen binnen de methode 'Just Do It!'.

De gezochte literatuur zal worden geïntegreerd binnen de methode Just Do It! aan de hand van een lessenreeks. Binnen deze lessenreeks zal een eenduidige opbouw zitten. Dit omdat op deze manier andere leerkrachten dit onderzoek makkelijker kunnen toepassen binnen de methode in hun eigen lesgroep.

Evaluëren bevindingen

Door dezelfde enquête en de tijdsteekproef bij groep 7b af te nemen kan er objectief waargenomen worden of de gemiddelde motivatie van de leerlingen vooruit is gegaan. Ook zal worden beoordeeld of het werkzaam is voor een leerkracht om de coöperatieve werkvormen te integreren binnen de methode Just Do It!.

Validiteit, triangulatie en betrouwbaarheid van de data

Valide waarnemingen geven (gemiddeld) uitkomsten die overeenkomen met de werkelijke waarde van de waargenomen eigenschap. Valide waarnemingen vertonen weinig systematische fouten of meten geen andere eigenschap dan die welke was bedoeld. (ENCYCLO, 2010)

Nadat er toestemming is gevraagd aan de praktijkschool voor het uitvoeren van het onderzoek, is de onderzoeksgroep (groep 7b) geïnformeerd over het doel en het verloop van het onderzoek. De leerlingen waren erg enthousiast en wilden graag hun mening geven over verschillende lessen. Ook collega's reageerden erg enthousiast op het onderzoek. Ze waren bereid eigen ervaringen en kennis te delen.

Doordat de mening van alle leerlingen uit de groep gevraagd wordt in de enquête, kan de gemiddelde mening per vraag worden gemeten. Er wordt enkel gevraagd

naar de mening van leerlingen op het vakgebied Engels. Het meet niet de inzet van de leerlingen of bijvoorbeeld de prestaties. Bij een steekproef tussen leerlingen kan het zijn dat er toevallig een groep leerlingen wordt gekozen die erg positief of negatief over Engels is. Door dezelfde enquête op twee tijdstippen aan de hele groep te geven is de validiteit 100%. In de bijlage zijn de ingevulde enquêtes toegevoegd, om alle gegevens na te kunnen trekken. De leerlingen mogen geen naam op het blaadje vermelden. De meetinstrumenten worden dus geanonimiseerd. Op deze manier zullen de leerlingen eerder hun eigen mening durven te geven omdat het geen persoonlijke enquête is. Ze worden niet persoonlijk beoordeeld. Hierdoor kan het resultaat niet worden beïnvloed en kan er aan het eind van het onderzoek de eventuele nieuwe inzichten worden gedeeld met collega's. Ook kan ik op deze manier niet zien of de motivatie en betrokkenheid individueel is gestegen. Er wordt gekeken naar het gemiddelde van de gehele groep. Dit in belang van het onderzoek. Tijdens de twee tijdsteekproeven wordt de actieve deelname gemeten en wordt gedurende een hele les uitgevoerd. Dit om een duidelijk beeld te krijgen van het verloop van de betrokkenheid gedurende de hele les. Door deze gegevens in een grafiek weer te geven, kunnen duidelijke verschillen worden waargenomen. Door alle gegevens mee te nemen en duidelijk te ordenen, kunnen alle positieve punten en eventuele beperkingen duidelijk worden weergegeven. (Boerman, 2008)

De enquête

In januari wordt de eerste enquête afgenomen om de beginsituatie te meten. In April zal de tweede keer de enquête afgenomen worden.

De tijdsteekproef

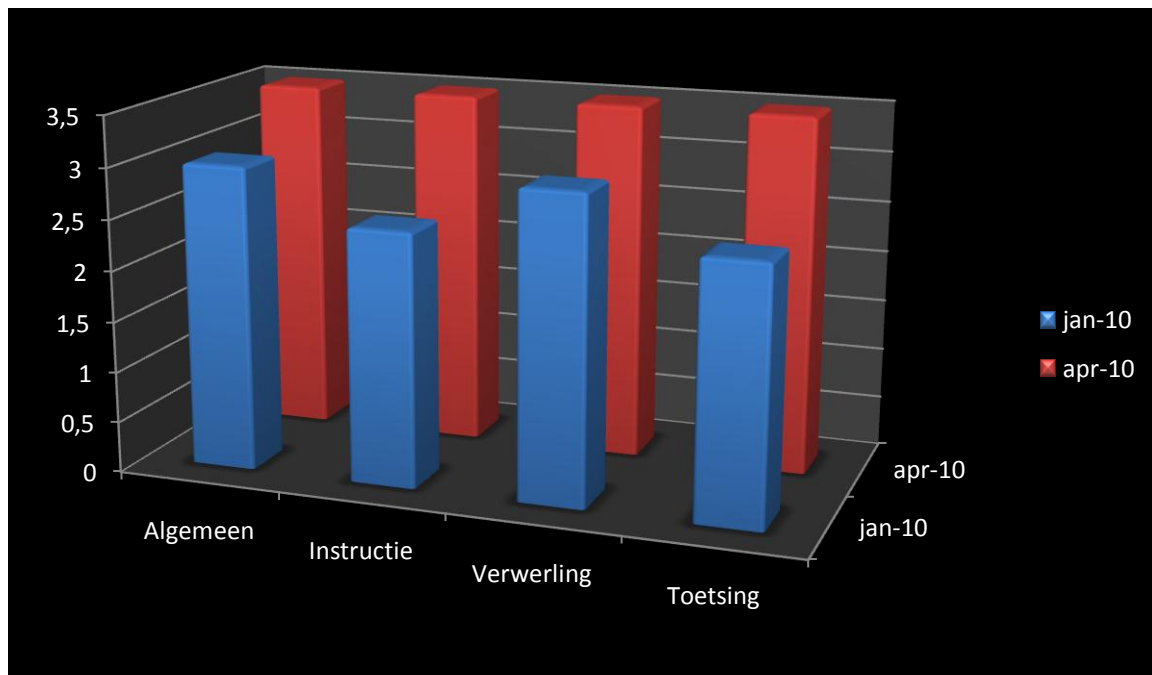
In maart zal de eerste tijdsteekproef afgenomen worden. In april de eindmeting.

Data verzameling en analyse

Enquête

In januari is de beginsituatie gemeten aan de hand van een enquête. Zie Bijlage 2: Enquête motivatie. In de tabel hieronder staat het gemiddelde beeld van groep 7b.

De blauwe staven in de grafiek verwijzen naar de enquête afgenomen in januari 2010. De rode staven verwijzen naar de afgenomen enquête in april 2010.

Verticale as:

Weet ik niet = 0

Helemaal niet leuk = 1

Niet leuk = 2

Leuk = 3

Heel erg leuk = 4

Horizontale as:

Algemeen:

-Engels vind ik...

-Vergeleken met het vorige blok Engels, vind ik dit blok Engels...

Instructie:

- Het luisteren naar de Engelse cd vind ik...(let op; niet meegenomen in de beoordeling van april)
- De uitleg van de leerkracht vind ik...

- De uitleg voordat ik aan het werk mag vind ik...
- Het bespreken van de gemaakte opdrachten vind ik...
- Het bespreken van mijn gemaakte toets vind ik...

Verwerking:

- Het werken in het werkboek vind ik...
- Als we mogen samenwerken vind ik dat...
- Als we een opdracht alleen mogen maken vind ik dat...

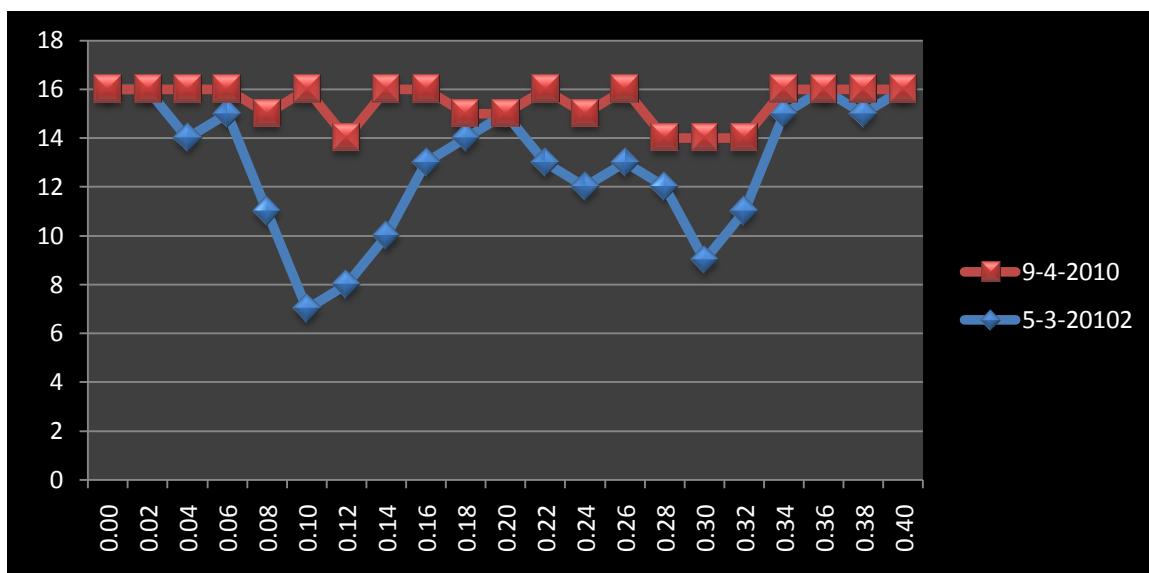
Toetsing:

- Het leren van de toets op school vind ik...
- Het leren van de toets thuis vind ik...
- De toetsen vind ik...

Ga naar Bijlage 3; '0' meting, Januari 2010 of naar Bijlage 6; Eind meting, April 2010 voor een verdere uitwerking van het gemiddelde van de enquêtes¹.

Tijd steekproef

In maart is de eerste tijdsteekproef uitgevoerd. Op dit tijdstip werd er een les uit Unit C gegeven aan de hand van het directe instructie model. In april werd er een les uit Unit D gegeven aan de hand van geïntegreerde coöperatieve werkvormen. Hieronder staat in de grafiek de gemeten uitkomst.

Verticale as:

N = het aantal leerlingen die actief betrokken zijn bij de les.

Horizontale as:

¹ Voor de ingevulde enquêtes verwijs ik u naar bijlage 7 en 8

N = het aantal minuten verstreken in de les.

Vergelijking Januari 2010 / Maart 2010

Tussen de eerste enquête en tijdsteekproef en de tweede enquête en tijdsteekproef zijn er coöperatieve werkvormen binnen de methode 'Just Do It!' geïntegreerd.

Ga naar Bijlage 4; Coöperatief werken binnen 'Just Do It!' voor de uitwerking van deze lessen.

De gegeven waardering door de leerlingen uit groep 7b is significant verbeterd.

Zowel de waardering over het algemene beeld van het vak Engels, de instructie, de verwerking als de toetsing.

Algemeen

Januari 2010: Leuk → April 2010: Leuk – heel erg leuk.

Bij de 0 meting in januari waren veel leerlingen tevreden over het vakgebied Engels.

Toch was een groot deel van de leerlingen uit groep 7b ook ontevreden over het vakgebied. Ze gaven hierbij aan het van 'niet leuk' of zelfs 'helemaal niet leuk' te vinden. In April 2010 is de gemiddelde waardering licht gestegen. Er is slechts één leerling die het vak als 'helemaal niet leuk' beschouwd en niemand die het vakgebied als 'niet leuk' beschouwd. 94% van de leerlingen uit groep 7b geeft dus aan dat hij of zij het vakgebied Engels 'leuk' of zelfs 'heel erg leuk' vindt.

Instructie

Januari 2010: Niet leuk → April 2010: Leuk – heel erg leuk.

De waardering, gegeven door de leerlingen uit groep 7b, van de instructie is aanzienlijk verbeterd.

Verwerking

Januari 2010: Leuk → April 2010: Leuk – heel erg leuk.

Het valt op dat de leerlingen uit groep 7b het samenwerken een positievere waardering hebben uitgesproken dan in de meting van januari 2010. Het samenwerken was in Unit D vooral terug te vinden in het coöperatieve werken. Het samenwerken was in Unit C terug te vinden in het zelfstandig werken. Hierbij mochten ze elkaar om hulp vragen en waren ze niet samen verantwoordelijk voor het eindproduct.

Ook het werken in het werkboek heeft van de meeste leerlingen een positievere waardering gekregen. Het kan zijn dat dit komt omdat in Unit C de leerlingen alle

opdracht alleen moesten maken. In Unit D werden de taken verdeeld en waren ze afhankelijk van elkaar voor het eind product.

Het zelfstandig werken werd zowel in januari als in april negatiever beoordeeld dan het samenwerken. Dit betekent dat de leerlingen liever samenwerken dan zelfstandig werken, met welke werkvorm dan ook.

Toetsing

Januari 2010: Niet leuk - leuk → April 2010: Leuk – heel erg leuk.

Alle drie de onderdelen binnen de toetsing werden in april 2010 beter gewaardeerd door de leerlingen uit groep 7b dan in januari 2010.

Het werken op school werd bij Unit C vooral individueel in een stille klas gedaan. Bij Unit D is de lesstof eigen gemaakt door coöperatieve oefeningen. De leerlingen gaven hierbij vaak aan dat er 'vergeten was om Engels te leren' en er alleen maar 'spelletjes hadden gespeeld'. Doordat het algemene beeld van het vakgebied Engels op alle punten sterk is verbeterd, zal bij de meeste leerlingen uit groep 7b de motivatie om thuis de stof nog eens door te nemen gestegen zijn. Ook de toets uit de methode 'Just Do It!' werd beter gewaardeerd. De leerlingen gaven aan de toets eerder te willen maken en ook de tijd die we nodig hadden bij de toets van Unit D was aanzienlijk minder. Het kan zijn dat de leerlingen uit groep 7b de stof beter beheersten vergeleken met de toetstof uit voorgaande Units. De cijfers van de toets Engels waren altijd aan de hoge kant. Wel waren er in voorgaande Units vaak ook cijfers van een 6 tot een 8 aanwezig. Bij de toets van Unit D is er niet lager gescoord door de leerlingen uit groep 7b dan een 9.

Data interpretatie

Het onderzoek is uitgevoerd in groep 7b van de praktijkschool. Voor het vakgebied Engels gebruikt de praktijkschool de methode 'Just Do It!'. Deze methode is erg gericht op de theorie. Nieuwe theorie wordt slecht één keer verbaal gemaakt, waarna het schriftelijk verwerkt en ingeoefend wordt. Eind 2009 zagen de leerkrachten van groep 7b de motivatie dalen binnen de groep. In de maanden mei en april zijn coöperatieve werkvormen binnen de methode 'Just Do It!' geïntegreerd. Door een tijdsteeekproef en een enquête af te nemen, kan er gemeten worden of de coöperatieve werkvormen effect hebben op de motivatie van de leerlingen.

De onderzoeksvraag:

Op welke manier kan coöperatief werken geïntegreerd worden binnen de methode 'Just Do It!' in groep 7b van de praktijkschool?

Deelvragen:

1. Wat is coöperatief werken?
2. Hoe zijn de blokken in de methode 'Just Do It!' opgebouwd?
3. Wat zijn de voordelen van het integreren van coöperatieve werkvormen binnen de methode 'Just Do It!'?
4. Welke beperkingen zou je kunnen verwachten bij het integreren van coöperatieve werkvormen binnen de methode 'Just Do It!'?
5. Heeft de werkvorm coöperatief werken binnen de methode 'Just Do It!' effect op de motivatie van de leerlingen van groep 7b van de praktijkschool?

De eerste twee deelvragen zijn beantwoord in het hoofdstuk Theoretisch onderzoek. In het hoofdstuk theoretisch onderzoek staat ook beschreven wat de voordelen zijn van de integratie van coöperatieve werkvormen binnen een vakgebied. Hieronder staat een verkorte weergave van de gegevens uit de theorie. Hieraan zijn de bevindingen vanuit dit onderzoek gekoppeld.

Voordelen en beperkingen

Taalvaardigheid en coöperatief werken

Om te beginnen leggen we de voordelen van het integreren van coöperatieve werkvormen binnen de methode 'Just Do It!' naast eventuele beperkingen bij het integreren. Volgens Knapen (2004) ontwikkelen de leerlingen hun denkvermogens,

het vermogen om problemen op te lossen, om kennis te integreren in reeds bestaande concepten en kennis toe te passen. Dit doordat de leerlingen met elkaar in gesprek zijn om een gezamenlijk doel te bereiken. Tijdens het onderzoek is er geen frustratie ontstaan bij leerlingen met betrekking tot actief taalgebruik. Veel leerlingen hebben een achterstand in de taalontwikkeling, maar werden tijdens de oefenvormen ondersteund door taalvaardige leerlingen. De leerlingen gaven elkaar de ruimte en tijd om een bijdrage te leveren. De leerlingen waren door samen te werken in staat de geleerde theorie toe te passen in verschillende situaties. Dit vonden de leerlingen van groep 7b in de voorgaande Units van 'Just Do It!' erg moeilijk. Daarom kan het volgende voordeel geformuleerd worden:

Voordeel 1

Zowel taalvaardige leerlingen als leerlingen met een achterstand in de taalontwikkeling ontwikkelen hun denkvermogens, het vermogen om problemen op te lossen, om kennis te integreren in reeds bestaande concepten en kennis toe te passen.

Structuurkenmerken

Volgens Knapen (2004) is er binnen de werkvormen een vaste volgorde van handelingen. Door een rode draad in de lessen aan te brengen, wordt het leerkrachtengedrag voorspelbaar. In de eerste les van Unit D met coöperatieve werkvormen moesten sommige leerlingen uit groep 7b wennen aan de nieuwe werkwijze. Door aan het begin van de les duidelijk aan te geven wat de nieuwe opbouw is van de les en dit in een stappenplan op het bord te schrijven, viel deze onzekerheid voor een deel weg. Toch bleef het wennen voor enkele leerlingen. Waarschijnlijk wennen de leerlingen aan deze lesopzet als je dezelfde werkvormen consequent toepast binnen de groep. Als de leerlingen meer vertrouwd zijn met de werkvormen, zal deze soepeler verlopen. Door de oefeningen herhaaldelijk met dezelfde naam terug te laten komen weten de leerlingen wat er van ze verwacht wordt.

Beperking 1

Doordat er nieuwe werkvormen worden geïntroduceerd valt de zekerheid voor sommige leerlingen weg.

Voordeel 2

Door een rode draad in de Units aan te brengen zullen de leerlingen, na enige tijd, vertrouwd raken met de werkvormen. De werkvorm zal dan steeds soepeler verlopen.

Sociale vaardigheden

De leerlingen moeten verschillende rollen kunnen aannemen bij het samenwerken.

Ook de inbreng van andere leerlingen moeten ze waarderen.

Volgens Kopmels (2009) worden alle leerlingen bij de les gehouden doordat ze elkaar aanmoedigen mee te doen en het nog eens te proberen. Niet meedoen zou niet worden geaccepteerd. Hieronder staat een situatie beschreven n.a.v. de eerste les met coöperatieve werkvormen binnen de methode 'Just Do It!'.

Bij de eerste les was het duidelijk te zien dat twee leerlingen niet van plan waren te investeren om tot een eindproduct te komen. De rest van het groepje heeft geprobeerd deze leerlingen te helpen. De frustratie werd erg groot waardoor er door de leerkracht ingegrepen moest worden. Ze moesten elkaar ondersteunen om samen de opdracht te kunnen maken, omdat het alleen erg veel en moeilijk werk is. De leerlingen die de groep niet wilden helpen moesten aan een tafel zitten en de opdracht alleen maken. Dit was zo veel werk dat ze daarna niet met een andere activiteit mee konden doen. Ze vonden dit erg frustrerend en gaven aan de volgende keer toch mee te werken, omdat het alleen echt niet te doen is.

Bij de coöperatieve werkvormen wordt er van iedereen verwacht mee te denken en helpen. Anders kan het einddoel niet worden bereikt. In de tweede les was de werkhouding van deze bovengenoemde leerlingen sterk verbeterd. Ze hebben ervaren dat ze een succes kunnen boeken, als ze goed samenwerken. Ze waren hier erg trots op.

Beperking 2

Leerlingen die het moeilijk vinden om samen te werken en een actieve bijdrage te leveren aan een groepsactiviteit kunnen ervoor zorgen dat er niet tot een eindproduct kan worden gekomen. Andere leerlingen kunnen deze leerlingen ondersteunen, tot op een zekere hoogte.

Voordeel 3

Doordat alle leerlingen inzien dat ze elkaar nodig hebben om tot een groepssucces te komen, zal iedereen op den duur gaan investeren. Zo leren ze samen te werken en bijkomende sociale vaardigheden toe te eigenen.

Spelenderwijs oefenen

Volgens Kopmels (2009) wordt er voortdurend spelenderwijs geoefend.

Verschillende leerlingen uit groep 7b hebben de werkvormen ook als spel gezien, zoals wordt aangegeven door een leerling in de volgende uitspraak. (Les 2 coöperatieve werkvormen)

‘Juf, moeten we niet een keer met Engels beginnen? We zijn nu al een half uur Engelse spelletjes aan het spelen, maar volgende week hebben we al het proefwerk...’

Voordeel 4

De leerlingen oefenen spelenderwijs.

Motivatie van de leerlingen

De leerlingen uit groep 7b hebben in de enquête² aangegeven dat ze het vakgebied Engels op alle gebieden leuker zijn gaan vinden. Dit blijkt ook uit de volgende situatie (tussen de tweede les en de toets):

‘De leerlingen mogen vrij spelen en pakken de flitskaarten om te oefenen voor de toets i.p.v. het gebruikelijke spelmateriaal. Ze verzinnen er zelf een spel van en lachen samen om de gemaakte vergissing.’

Voordeel 5

De motivatie van de leerlingen neemt toe.

Effectieve leertijd

Niet alleen aan de steekproef³ kan er worden gezien dat de leerlingen tijdens de les meer betrokken zijn. Ook aan de hoeveelheid lessen die nodig waren om de theorie aan de leerlingen over te brengen was minder. In de voorgaande units werden er vijf lessen van een half uur gegeven, waarin de laatste les een toets is. De leertijd per Unit kwam daarom op 2,5 uur. Voor unit D met coöperatieve werkvormen was slechts 2 uur nodig. 1 Uur voor de eerste les, een half uur voor de tweede les en een half uur

² Zie Enquête

³ Zie Tijd steekproef

voor de toets. (Deze toets hadden ze in tien minuten af waardoor de werkelijke lestijd zelfs op 1 uur en 40 minuten komt.) Omdat de eerste les een uur duurt wordt het blok al na 3 weken afgesloten i.p.v. de gebruikelijke 5 weken. Het is verstandig nog een herhalingsles in te plannen om de gemaakt toets nog eens aandachtig te bekijken en de behandelde stof van de voorgaande units terug te laten komen.

Voordeel 6 Effectieve leertijd wordt vergroot.

Materiaal en voorbereidingstijd

Als leerkracht ben je veel tijd kwijt bij het voorbereiden van de lessen. (Gemiddeld 3 uur per unit.) Investering van de leerkracht is bij deze werkvormen noodzakelijk.

Beperking 3 De leerkracht moet veel tijd steken in de voorbereiding van de lessen.

Door de rolkaarten, flitskaarten en ander materiaal te lamineren kun je de materialen hergebruiken. Op deze manier kun je bij herhalingslessen de materialen erbij pakken die je al hebt gemaakt en volgende jaren deze materialen er weer bij pakken. Ook kan de voorbereiding onder de leerkrachten worden verdeeld. Op deze manier wordt de voorbereidingstijd aanzienlijk verkleind en kan er eventueel materiaal van elkaar worden geleend.

Voordeel 7 Door de voorbereiding van de lessen te verdelen met andere leerkrachten, kun je de voorbereidingstijd aanzienlijk verkleinen. Door het materiaal te lamineren kun je lesmateriaal ontwerpen dat elk jaar kan worden hergebruikt.

Rol leerkracht

In de vorige units had de leerkracht vooral de rol van de 'Regisseur'. (Dochy, Heylen, & Mosselaer, 2005, p. 36) Je moest als leerkracht de regie in handen nemen. Zowel op organisatorisch vlak, als op het inhoudelijke. De regisseur werkt planmatig, doelgericht, geeft sturing maar ook ruimte en benut de kwaliteiten van individuen (Manders, 2009, p. 56). De instructie werd vooral klassikaal gegeven.

Bij unit D met coöperatieve werkvormen krijg je als leerkracht meer de rol 'figurant'. (Dochy, Heylen, & Mosselaer, 2005, p. 38) De leerkracht speelt namelijk een beperkte rol (op de achtergrond), met weinig tekst en opvallend non verbaal gedrag, de anderen en de sfeer ondersteunend. Je krijgt als leerkracht daarom de kans om

aandacht te geven aan de ontwikkeling van sociale vaardigheden bij leerlingen en aan ontwikkelingen van de klas als groep. (Knapen, 2004, p. 6)

Voordeel 8

Je krijgt als leerkracht de kans om aandacht te besteden aan de ontwikkeling van sociale vaardigheden bij leerlingen en aan ontwikkelingen van de klas als groep.

Aanbevelingen

Coöperatief werken is goed te realiseren in het onderwijs, zolang er samen wordt gewerkt tussen verschillende leerkrachten. Door samen te werken kan de voorbereidingstijd worden verdeeld. Het lamineren van het gemaakte lesmateriaal zorgt ervoor dat de materialen langer meegaan. Aan het eind van het behandelde hoofdstuk kan het materiaal bewaard worden voor de leerlingen uit het volgende leerjaar. Op deze manier kost het slechts één keer veel voorbereidingstijd. Ook de sfeer tijdens de lessen is bij de onderzochte groep sterk verbeterd tijdens Engels. De leerlingen leren samen tot een product of doel te komen. Doordat ze de kwaliteiten van elkaar moeten gebruiken, leren ze dat iedereen ergens anders goed in is. Door gebruik te maken van elkaars kwaliteiten, zijn de leerlingen in staat tot een hoger niveau te komen (Zone van de naaste ontwikkeling).

Conclusie

Om een duidelijk beeld te krijgen van alle voordelen en beperkingen van coöperatief werken binnen 'Just Do It!' staan hieronder alles nog een keer naast elkaar. Ook wordt er gekeken of de beperking verwaarloosbaar is. Dit is alleen het geval als er na een aantal lessen de beperking zo goed als weg is.

Voordeel	Beperking	Verwaarloosbaar
Zowel taalvaardige leerlingen als leerlingen met een achterstand in de taalontwikkeling ontwikkelen hun denkvermogens, het vermogen om problemen op te lossen, om kennis te integreren in reeds bestaande concepten en kennis toe te passen.		
Door een rode draad in de Units aan te brengen zullen de leerlingen, na enige tijd, vertrouwd raken met de werkvormen. De werkvorm zal dan steeds soepeler verlopen.	Doordat er nieuwe werkvormen worden geïntroduceerd valt de zekerheid voor sommige leerlingen weg.	Volledig verwaarloosbaar.
Doordat alle leerlingen inzien dat ze elkaar nodig hebben om tot een groepssucces te komen, zal iedereen op den duur gaan investeren. Zo leren ze samen te werken en bijkomende sociale vaardigheden toe te	Leerlingen die het moeilijk vinden om samen te werken en een actieve bijdrage te leveren aan een groepsactiviteit kunnen ervoor zorgen dat er niet tot een eindproduct kan worden gekomen. Andere leerlingen kunnen	Niet verwaarloosbaar. Veel leerlingen zullen de sociale vaardigheden zich eigen kunnen maken. Toch zullen er (vooral in het

eigenen.	deze leerlingen ondersteunen, tot op een zekere hoogte.	SBO) leerlingen zijn die hier problemen mee blijven ondervinden.
De leerlingen oefenen spelenderwijs.		
De motivatie van de leerlingen neemt toe.		
Effectieve leertijd wordt vergroot.		
Door de voorbereiding van de lessen te verdelen met andere leerkrachten, kun je de voorbereidingstijd aanzienlijk verkleinen. Door het materiaal te lamineren kun je lesmateriaal ontwerpen dat elk jaar kan worden hergebruikt.	De leerkracht moet veel tijd steken in de voorbereiding van de lessen.	Persoonsgebonden De leerkrachten moeten zelf inschatten of ze tijd willen vrij maken om deze coöperatieve lessen voor te bereiden.
Je krijgt als leerkracht de kans om aandacht te besteden aan de ontwikkeling van sociale vaardigheden bij leerlingen en aan ontwikkelingen van de klas als groep.		

Er kan worden gesteld dat coöperatief werken binnen de methode 'Just Do It!' in groep 7b uiterst effectief is. De leerlingen in groep 7b hebben geen extreme gedragsproblemen. Er wordt binnen de groep erg veel aandacht besteed aan het aanleren van sociale vaardigheden als samenwerken, waaraan de coöperatieve werkvormen een bijdrage kunnen leveren. Wel is de voorbereidingstijd erg veel. Toch moet het mogelijk zijn als meerdere leerkrachten de werkvorm coöperatief werken willen integreren deze taken te verdelen. Het kost enige voorbereiding, maar als dit is verwaarloosbaar bij de reacties van de leerlingen. Kortom:

‘Just Do It!’

Evaluatie

In november kregen we de opdracht om na te gaan denken over het onderwerp voor het onderzoek. De keuze was snel gemaakt. Op de vrijdag sta ik alleen voor de klas. Vooral bij Engels hadden de leerlingen veel moeite, zowel met de lesstof als op gedragsmatig vlak. Daarom heb ik gekozen om de werkvormen aan te passen binnen de methode. Van coöperatief werken had ik al veel positieve verhalen gehoord en bij andere vakken wordt het soms ook ingevoerd op de praktijkschool. Ik was erg benieuwd of het mij zou lukken coöperatieve werkvormen binnen het vakgebied Engels te integreren. Ook het eventuele effect van deze verandering in werkwijze op de leerlingen maakte mij nieuwsgierig. Terwijl ik de onderzoeksvraag heb geformuleerd was ik al druk bezig mij te verdiepen in de achterliggende theorie van coöperatief werken. Mijn enthousiasme gaf mij veel energie om hiermee bezig te zijn. Ik kwam erachter dat er niets bekend is over het invoeren van coöperatieve werkvormen binnen Engels. Op dit moment begon ik te twijfelen of het mij zou lukken om deze lessen zelf te ontwerpen zonder enige leidraad. Gelukkig was er voldoende informatie te vinden over de uitwerkingen van coöperatieve werkvormen binnen andere vakgebieden. Nadat ik mijn lessen had ontworpen heb ik advies gevraagd aan collega's van de praktijkschool. Doordat ze erg enthousiast op de lessen reageerden, groeide mijn zelfvertrouwen en ben ik bezig gegaan met het maken van de lesmaterialen. Tijdens het uitvoeren van de eerste les merkte ik dat sommige leerlingen moeite hadden om af te wijken van het reguliere programma. Dit merkte ik vooral aan het gedrag van sommige leerlingen. Omdat ze het moeilijk vonden om een bijdrage te leveren in een groep, kwamen ze niet tot een eindproduct. Dit zorgde voor een grote teleurstelling, omdat het anderen wel gelukt was. Deze leerlingen heb ik na de les even gesproken. Ze gaven aan dat ze het moeilijk vonden, maar dat ze het de volgende keer wel gaan proberen omdat ze ook het succes willen ervaren aan het eind van de opdracht. Bij de tweede les heb ik ze op deze afspraak gewezen. Ze probeerden met iedereen goed samen te werken. Ze accepteerden dat ze met verschillende klasgenoten moesten samenwerken en zette zich goed in. Al deze leerlingen hadden een succes ervaring en kregen complimenten van groepsgenoten. Erg leuk om te zien. Door de werkvormen worden ze dus gedwongen om samen te werken. Ik zie in de afgelopen lessen een grote vooruitgang betreffende het samenwerken in de groep tussen de leerlingen. De leerlingen beginnen Engels ook

leuk te vinden. Als ze zien dat we gaan beginnen met Engels staan de leerlingen te springen om te helpen uitdelen etc. De reacties van de leerlingen vind ik erg leuk om te zien. Ik heb het gevoel echt iets betekend te hebben voor de leerlingen binnen het vakgebied Engels. Ook het samenwerken binnen de groep is verbeterd. Dit had ik aan het begin van mijn onderzoek niet verwacht. Nu ik ben begonnen aan het volgende blok, merk ik dat de leerlingen erg enthousiast zijn en de cijfers omhoog springen. Ik kan niet bewijzen dat het met dit onderzoek te maken heeft, maar ik weet zeker dat de groei van de motivatie en de daling van de frustratie een grote bijdrage heeft geleverd aan de resultaten van de leerlingen. Het was zeker de moeite om alle onderwijsmaterialen te maken. Volgende week presenteer ik mijn onderzoek op de praktijkschool. Hopelijk zijn de rest van de collega's net zo enthousiast als mijn mentor. Zij is een voorstander om het onderwijsmateriaal te ontwerpen zodat we dit elk jaar kunnen gebruiken en van elkaar (collega's) kunnen lenen. Want het maken van het materiaal kost erg veel tijd. Maar omdat de materialen zijn gelamineerd kunnen ze het volgende jaar weer bij gepakt worden. Een collega die tijdens een les langsliep kwam even binnen de klas en observeerde een gedeelte van de les. Op dit moment waren we bezig met de flitskaarten (binnen en buitenkring). Ze verbaasde zich over de mate van het samenwerken tussen de leerlingen. Een week later kwam ze de materialen lenen om dezelfde opdracht uit te voeren in haar eigen groep. Ook bij haar in de groep was de opdracht een groot succes. De leerlingen uit mijn eigen groep pakten ook de materialen tijdens 'keuze momenten' om te oefenen en elkaar te overhoren. Als ik volgend jaar een vaste groep heb, wil ik ook coöperatieve werkvormen binnen verschillende vakgebieden integreren. Niet alleen om de motivatie voor een vakgebied te vergroten, maar ook voor het ontwikkelen van sociale vaardigheden zoals samenwerken en complimenten geven. Ik merk dat ik mij zelf verheug op de Engelse lessen en wil het iedereen aanraden om het eens uit te proberen.

Literatuurlijst

Boerman, R. (2008, Juni). Ethische uitgangspunten bij praktijkonderzoek. Fontys Hogescholen.

Bouwman, A., Jespers, H., Kerstens, P., Laros, P., & Riezebos, A. (2009). Module student, leer- en onderzoekslijn. Tilburg: Fontys Opleidingscentrum Speciale Onderwijszorg

Dochy, F., Heylen, L., & Mosselaer, H. (2005). *Ccooperatief leren in een krachtige leeromgeving*. Leuven: Acco.

ENCYCLO. (2010, januari). *Opzoeken*. Opgeroepen op februari 2010, van Online encyclopedie: <http://www.encyclo.nl/bronnen.php>

Just Do It! (2009). *Achtergrond info*. Opgeroepen op februari 2010, van Just Do It!: <http://www.talen4kids.com/achtergrond-info-2>

Kagan Publishing & professional development. (2010). *Online Magazine*. Opgeroepen op februari 2010, van Kagan: <http://www.kaganonline.com/>

Kagan, S. (2001, November). *Cooperative Learning*. Opgeroepen op februari 2010, van Kennesaw State University: <http://edtech.kennesaw.edu/intech/cooperativelearning.htm>

Kagan, S. (2007). *Structureel cooperatief leren*. Vissingen: Bazalt.

Knapen, J. (2004, december). *Interstudie NDO*. Opgeroepen op februari 2010, van Cooperatief leren: http://www.interstudie-ndo.nl/documenten/cooperatief_leren.pdf

Kopmels, D. (2009). *Structureel cooperatief leren*. Opgeroepen op februari 2010, van MI/SCL Netwerk NL: <http://www.mhr.nl/content.php?view=6&fid=285>

Manders, H. (2009, december). Drama als orthopedagogisch middel. *Reader GL10*. Someren, Nederland: Fontys Hogescholen Tilburg.

Marzano, R. (2008). *Wat werkt in de klas*. Vissingen: Bazalt.

Schoolgids. (2009, Juli). Schoolgids 2009-2010. Nederland: Praktijkschool.

Bijlagen

Bijlage 1; Plan

Doel van: Ik wil graag meer weten over coöperatief werken binnen Engels. Doel in: Ik wil graag weten welk effect ik kan bereiken met coöperatieve werkvormen, op het welbevinden van de leerlingen uit mijn werkplekgroep, binnen het vak Engels. Onderzoeksvraag: Op welke manier kan coöperatief werken geïntegreerd worden binnen de methode 'Just Do It!' in groep 7b van de praktijkschool?				
Te onderzoeken/ te doen:	Wat wil je te weten komen:	Wijze van meten	Tijdstip van meten	Verantwoordelijk voor de meting:
Informatie zoeken deelvragen	Zie deelvragen	Steekproef motivatie leerlingen zonder coöperatieve werkvormen	Januari 2010	C. Otten
		Tijdsteekproef	Maart 2010	C. Otten
		Steekproef motivatie leerlingen met coöperatieve werkvormen	April 2010	C. Otten

Activiteiten: Inclusief tussen evaluatie(s) en meetbaar resultaat van de activiteiten		Wie is verantwoordelijk?	Wie zijn de betrokkenen?
Datum en tijd	Activiteit	Naam	betrokkenen
Januari 2010 13.00uur	Metten motivatie leerlingen bij Engels	C. Otten	C. Otten en leerlingen groep 7b
Maart 2010 15.00uur	Overleg werkgroep coöperatief werken	C. Otten	C. Otten, L.S. en H.B.
Maart 2010 11.15uur	Metten motivatie leerlingen bij Engels en tijdsteekproef	C. Otten	C. Otten, M.T. en groep 7b
April 2010	1 ^e les blok Engels met geïntegreerd coöperatief werken (3 lessen) – Unit D	C. Otten	C. Otten en groep 7b
April 2010	Metten motivatie leerlingen bij Engels en tijdsteekproef.	C. Otten	C. Otten en groep 7b

Bijlage 2; Enquête motivatie

Januari;

Hoi leerlingen van groep 7b,

Zoals jullie weten wil ik graag weten wat jullie van het vak Engels vinden.

Zo kan ik over een tijdje nog een keer kijken of je het vak Engels leuker bent gaan vinden. Daarom staan hieronder een paar vragen.

Het gaat om jou mening en niet die van je buurman of buurvrouw.

Vul deze lijst zo eerlijk mogelijk in.

Alvast bedankt.

	Helemaal niet leuk	Niet leuk	Leuk	Heel erg leuk	Weet ik niet
Engels vind ik...	☐	☐	☐	☐	☐
Het luisteren naar de Engelse uitleg op de cd vind ik...	☐	☐	☐	☐	☐
De uitleg van de leerkracht vind ik...	☐	☐	☐	☐	☐
De uitleg voordat ik aan het werk mag vind ik...	☐	☐	☐	☐	☐
Het werken in het werkboek vind ik...	☐	☐	☐	☐	☐
Als we mogen samenwerken vind ik dat...	☐	☐	☐	☐	☐
Als we een opdracht alleen mogen maken vind ik dat...	☐	☐	☐	☐	☐
Het bespreken van mijn gemaakte opdrachten vind ik...	☐	☐	☐	☐	☐
Het leren van de toets op school vind ik...	☐	☐	☐	☐	☐
Het leren van de toets thuis vind ik...	☐	☐	☐	☐	☐
De toetsen vind ik...	☐	☐	☐	☐	☐
Het bespreken van mijn gemaakt toets vind ik...	☐	☐	☐	☐	☐
Vergeleken met het vorige blok Engels, vind ik dit blok Engels...	☐	☐	☐	☐	☐

Als je nog iets wilt vertellen over Engels mag je dat hier doen.

.....

.....

.....

.....

.....

Terug naar: [De enquête](#)

April;

Hoi leerlingen van groep 7b,

Hieronder staan dezelfde vragen als op het blaadje 4 weken geleden. Ik wil graag weten of je het vak Engels leuker bent gaan vinden of juist minder leuk.

Het gaat om jou mening en niet die van je buurman of buurvrouw.

Vul deze lijst zo eerlijk mogelijk in.

Alvast bedankt.

	Helemaal niet leuk	Niet leuk	Leuk	Heel erg leuk	Weet ik niet
Engels vind ik...	☐	☐	☐	☐	☐
(Het luisteren naar de Engelse uitleg op de cd vind ik...)	☐	☐	☐	☐	☐
De uitleg van de leerkracht vind ik...	☐	☐	☐	☐	☐
De uitleg voordat ik aan het werk mag vind ik...	☐	☐	☐	☐	☐
Het werken in het werkboek vind ik...	☐	☐	☐	☐	☐
Als we mogen samenwerken vind ik dat...	☐	☐	☐	☐	☐
Als we een opdracht alleen mogen maken vind ik dat...	☐	☐	☐	☐	☐
Het bespreken van mijn gemaakte opdrachten vind ik...	☐	☐	☐	☐	☐
Het leren van de toets op school vind ik...	☐	☐	☐	☐	☐
Het leren van de toets thuis vind ik...	☐	☐	☐	☐	☐
De toetsen vind ik...	☐	☐	☐	☐	☐
Het bespreken van mijn gemaakt toets vind ik...	☐	☐	☐	☐	☐
Vergeleken met het vorige blok Engels, vind ik dit blok Engels...	☐	☐	☐	☐	☐

Als je nog iets wilt vertellen over Engels mag je dat hier doen.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Terug naar: De enquête

Bijlage 3; '0' meting, Januari 2010

0 meting; Januari 2010

Algemeen: Score: 3 (leuk)

- Engels vind ik... Score: 3 (leuk)
- Vergeleken met het vorige blok Engels, vind ik dit blok Engels... Score: 3 (leuk)

Instructie: Score: 2,5 (niet leuk - leuk)

- Het luisteren naar de Engelse cd vind ik... Score: 2 (niet leuk)
- De uitleg van de leerkracht vind ik... Score: 3 (leuk)
- De uitleg voordat ik aan het werk mag vind ik... Score: 2,5 (niet leuk – leuk)
- Het bespreken van de gemaakte opdrachten vind ik...
Score: 2,5 (niet leuk – leuk)
- Het bespreken van mijn gemaakte toets vind ik... Score: 2,5 (niet leuk – leuk)

Verwerking: Score: 3

- Het werken in het werkboek vind ik... Score: 3 (leuk)
- Als we mogen samenwerken vind ik dat... Score: 3,5 (leuk – heel erg leuk)
- Als we een opdracht alleen mogen maken vind ik dat... Score: 3 (leuk)

Toetsing: Score: 2,5

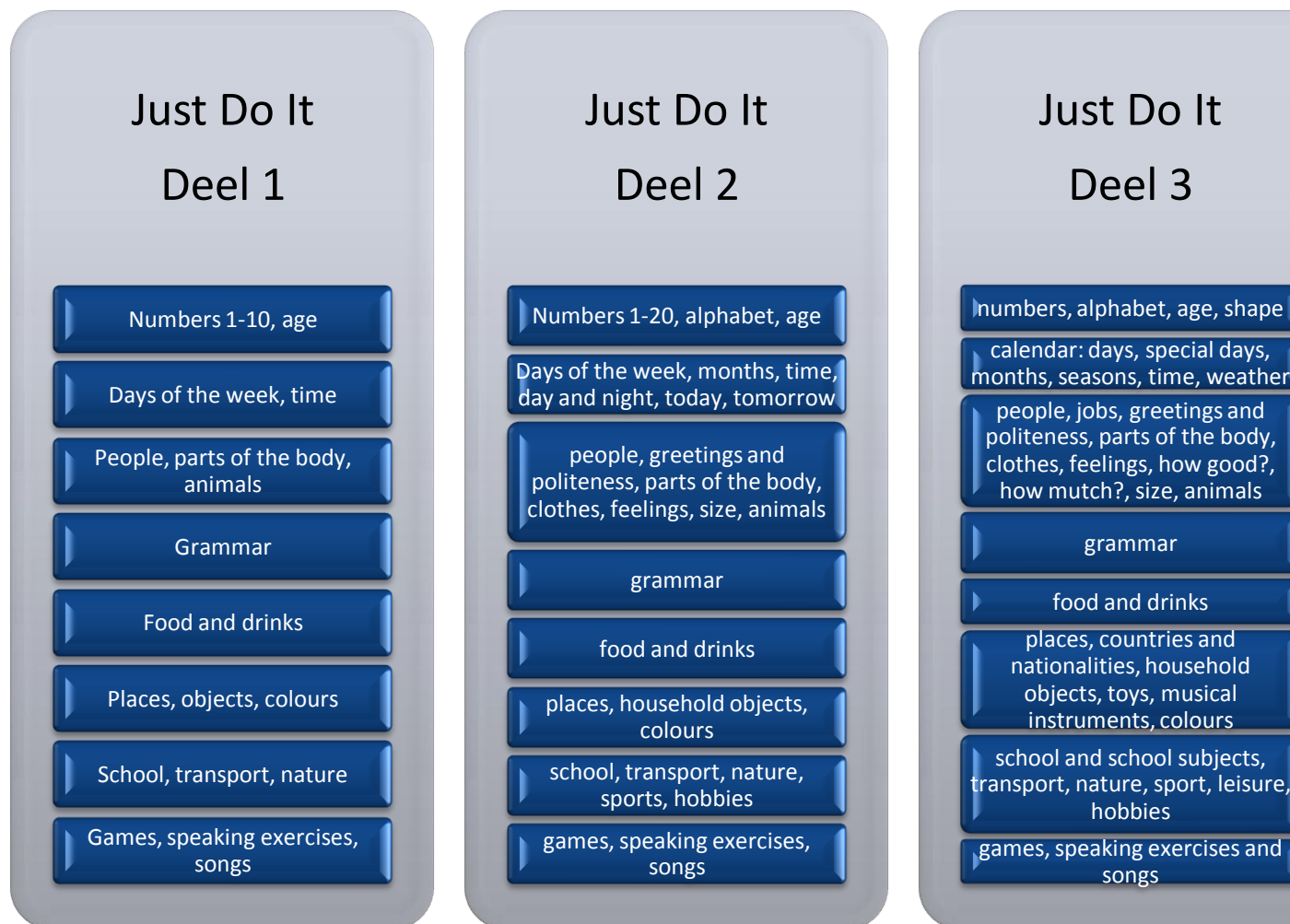
- Het leren van de toets op school vind ik... Score: 2 (niet leuk)
- Het leren van de toets thuis vind ik... Score: 2,5 (niet leuk – leuk)
- De toetsen vind ik... Score: 3 (leuk)

Terug naar: Enquête

Bijlage 4; Coöperatief werken binnen 'Just Do It!'

De methode 'Just Do It!' is gericht op het zelfstandig werken van de leerlingen. Elk deel bestaat uit verschillende hoofdstukken (Units A t/m H). Het thema van een hoofdstuk komt in elke deel van de methode terug. Er wordt voortgebouwd op de kennis die is opgedaan in een voorgaand hoofdstuk. Elk deel van de methode 'Just Do It' bevat dezelfde materialen:

- Een handleiding voor de leerkracht met cd.
- Een werkboek met instructieflappen.
- Een antwoordenboek.

Op de praktijkschool, groep 7b zijn we begonnen met deel 1 van 'Just Do It'. In mei hebben we het derde hoofdstuk afgerond (People, parts of the body, animals). Voordit onderzoek gaan we verder met het hoofdstuk 'grammar'.

Deel 1, Unit 4; Grammar

Zoals hierboven staat beschreven, wordt in hoofdstuk (Unit) 4 de grammatica behandeld. Coöperatief werken is nieuw voor de leerlingen uit groep 7b. Daarom heb ik gekozen voor werkvormen die erg gestructureerd zijn.

‘S. Kagan is een van de pioniers van coöperatief leren. Zijn werkwijze wordt vooral gekenmerkt door het werken met didactische structuren, uitgekende samenwerkingsvormen die bij een nieuw onderwerp telkens weer opnieuw gebruikt kunnen worden.’ (Kagan S. , 2007)

Doordat er gewerkt kan worden met een terugkomende structuur in elke unit, zullen de leerlingen de werkvormen steeds beter kunnen uitvoeren. In de onderstaande vier lessen zal een duidelijke structuur in de lessen terugkomen. Deze zal in de bijlage ‘rode draad’ worden weergegeven.

Les 1 en 2

Inleiding:

Opdracht 1 a

Zoek dezelfde (2 tallen)

Materiaal: 16 Scharen
8 grote vellen (A3) papier
8 lijmpotjes
8 werkbladen

Werkwijze in het kort:

Zoek de juiste betekenis van de woorden (Engels – Nederlands) bij elkaar.

Werkblad:

I am a girl.	Ik ben een meisje.
You are a boy.	Jij bent een jongen.
He is my dad.	Hij is mijn vader.
She is my mum.	Zij is mijn moeder.
We are children.	Wij zijn kinderen.
You are friends.	Jullie zijn vrienden.
They are sisters.	Zij zijn zussen.
This is Just.	Dit is Just.
That is my mum.	Dat is mijn moeder.
I have got a flower.	Ik heb een bloem.
You have got a dog.	Jij hebt een hond.
He has got a rabbit.	Hij heeft een konijn.
She has got a cat.	Zij heeft een kat.
We have got a bird.	Wij hebben een vogel.
You have got a cat.	Jij hebt een kat.
They have got a ball.	Zij hebben een bal.

Opdracht 1 b

Teken waar Just is. (2 tallen)

Materiaal: 16 potloden

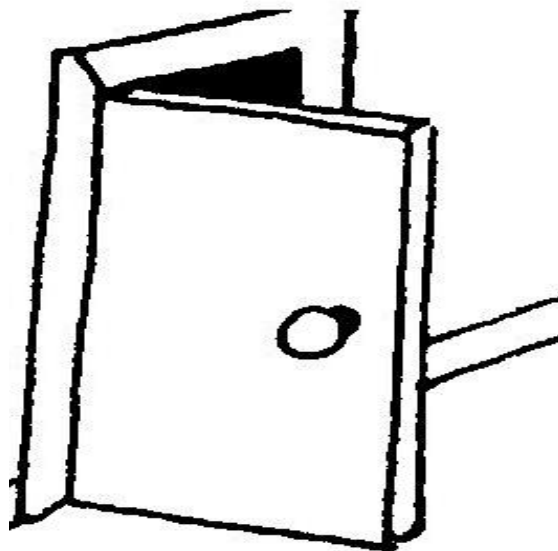
Werkwijze in het kort:

Zoek de juiste betekenis van de woorden (Engels – Nederlands) bij elkaar.

Werkblad:

Just is <u>under</u> the table.	
Just is <u>on</u> the bed.	

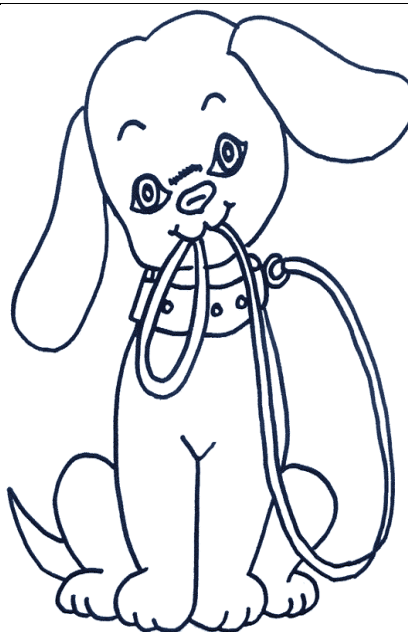
Just is behind the door.

Just is in the kitchen.

Just sitting next to the dog.

Kern

Opdracht 1 (viertallen)

(Kagan S. , 2007, p. 114)

Genummerde koppen bij elkaar.

Materiaal: geen

Werkwijze in het kort:

Stap1; De leerlingen tellen af (Welk nummer heeft iedereen)

Stap 2;De leraar stelt een vraag

Stap 3; De koppen bij elkaar

Stap 4; De leraar roept een nummer

Opdracht 2 (viertallen)

(Kagan S. , 2007, p. 117)

Tweetal Check.

Materiaal: Werkboeken 'Just Do It!'
16 potloden

Werkwijze in het kort:

Stap 1; Individueel werken

Opsplitsen in tweetallen Nummer 1 en 2 en nummer 3 en 4 werken samen binnen het team.

Nummers 1 en 3 pakken het werkblad en gaan deze maken.

De nummers 2 en 4 kijken of het goed gaat en help waar dit nodig is.

Stap 2; De coach

De nummers 2 en 4 kijken of ze het eens zijn met het werk van hun partners. Als ze het niet eens kunnen worden vragen ze de hulp aan het andere tweetal.

Komen ze er alle vier niet uit dan steekt het hele groepje de hand op en komt de leerkracht de teamvraag beantwoorden.

Stap 3; De coach geeft complimenten

Als de antwoorden opgeschreven zijn, geven de nummers 2 en 4 een compliment aan de nummer 1 en 3.

Stap 4; Individueel werken

Dit wordt herhaald. De nummers 2 en 4 gaan nu het werkblad verder maken en de nummers 1 en 3 zijn de coach. (zie stap 1)

Stap 5; De coach controleert

Zie stap 2.

Stap 6; De coach geeft

Zie stap 3.

Stap 7; Tweetal check

Het team komt weer bij elkaar (de viertallen). Ze vergelijken de antwoorden.

Stap 8; Team viering

Als het hele werkblad af is geven ze elkaar een teamhanddruk.

Werkbladen:

1^e ronde

Nummers 1 en 3 → Werkboek blz. 53

Nummers 2 en 4 → Werkboek blz. 54 en 55

2^e ronde

Nummers 1 en 3 → Werkboek blz. 56

Nummers 2 en 4 → Werkboek blz. 57

Afsluiting

Opdracht 1

(Kagan S. , 2007, p. 126)

Samen hardop (Dezelfde vier tallen - memoriseren)

Materiaal: A3 bladen gemaakt in opdracht 1.

Werkwijze in het kort:

Er worden teams gemaakt door iedereen van groot naar klein te laten staan en te nummeren. Op deze manier kan niemand zelf zijn team kiezen.

De leerkracht zegt een zin of woord in het Nederlands die is behandeld bij de inleiding. Alle teams zoeken de betekenis in het Engels. Als iemand het antwoord heeft gevonden deelt hij deze met de groep.

Nummer 1 gaat ieder teamlid langs om te controleren of ze het antwoord weten.

De leerkracht wijst een groepje aan die in koor het antwoord geven.

Opdracht 2

(Kagan S. , 2007, p. 127)

Beurt – Zes – Terugblik (Nieuwe teams, 6 tallen)

Materiaal: 4 dobbelstenen
4 x een set vraagkaarten
Werkboeken

Werkwijze in het kort:

Stap1; Aftellen

Iedereen krijgt een ander nummer (nummer 1 – 6)

Stap 2; Draai de vragenkaart om

De leerlingen draaien een vragenkaart om. Op de kaart staat een zin of een woord in het Nederlands (zie inleiding). De leerlingen krijgen bedenktijd voor zichzelf, zonder te praten, na te denken over de vraag.

Stap 3; Gooi met de dobbelsteen - beantwoording

Het nummer dat wordt gegooid met de dobbelsteen mag de vraag beantwoorden. De rest van het team denkt na of het antwoord klopt.

Stap 4; Gooi met de dobbelsteen – controle

Het nummer dat wordt gegooid met de dobbelsteen mag de vraag controleren. Eventueel mag hij / zij het werkboek van Just Do It! erbij pakken. Hij of zij geeft een compliment als het goed is. Als het antwoord niet klopt kan deze leerling het juiste antwoord in het werkboek laten zien.

Stap 5; Herhaling

Herhaal stap 1 t/m 4 tot alle vragenkaarten op zijn.

Vraagkaarten:

Ik ben een meisje.
Jij bent een jongen.
Hij is mijn vader.
Zij is mijn moeder.
Wij zijn kinderen.
Jullie zijn vrienden.
Zij zijn zussen.
Dit is Just.
Dat is mijn moeder.
Ik heb een bloem.
Jij hebt een hond.
Hij heeft een konijn.
Zij heeft een kat.

Wij hebben een vogel.
Jij hebt een kat.
Zij hebben een bal.

Opdracht 3; Reflectie Individueel - klassikaal

Reflectie vragen

Naam: ..... **Datum:** .....

Mijn Team:

Omcirkel het juiste antwoord

1. Kon goed samenwerken	Ja	/	Nee
2. Luisterde goed naar elkaar	Ja	/	Nee
3. Deed goed mee	Ja	/	Nee
4. Hielp elkaar door het geven van tips	Ja	/	Nee
5. Gaf elkaar complimenten	Ja	/	Nee

Ik:

1. Heb goed samengewerkt	Ja	/	Nee
2. Heb anderen tips gegeven	Ja	/	Nee
3. Heb tips gekregen van anderen	Ja	/	Nee
4. Heb goed geluisterd naar anderen	Ja	/	Nee
5. Heb complimenten gekregen van anderen	Ja	/	Nee
6. Heb complimenten gegeven aan anderen	Ja	/	Nee
7. Vond het een leuk team	Ja	/	Nee

Ik vond de les:

De volgende keer: .....

.....
.....

Terug naar: Vergelijking Januari 2010 / Maart 2010

Les 3

Inleiding:

Opdracht 1 (klassikaal)

(Kagan S. , 2007, p. 122)

Door flitskaarten gestuurde Binnen / Buiten kring

Materiaal: 7 setjes flitskaarten

Werkwijze in het kort:

Ronde 1 door flitskaarten gestuurde binnen / buiten kring :

De leerlingen maken zelf tweetallen. Een leerling van het tweetal gaat in de buitenkring staan en de ander gaat in de binnen kring staan.

Elke leerling die in de binnen kring staat, krijgt een stapel flitskaarten.

Ze houden één kaartje omhoog (Nederlandse zin richting de buitenkring).

Hij of zij draait dan de Engelse zin naar de buitenkring en weer terug.

Op deze manier heeft de leerling in de buitenkring de kans gehad om de Engelse zin te lezen.

De leerlingen in de buitenkring moeten vervolgens de Engelse vertaling tegen de partner in de binnenkring zeggen. Als degene in de buitenkring het goed heeft, mag hij de kaart bij zich houden. Heeft hij het niet goed dan wordt de kaart weer omgedraaid (Hij of zij krijgt de Engelse zin nog een keer te zien) en krijgt de leerling nog een kans om de zin te vertalen.

Als alle kaarten zijn geweest wordt er gewisseld van binnen en buitenkring. Op deze manier wordt de tijd besteed aan de items waarvoor dat nodig is, omdat de gemakkelijke zinnen voor de leerlingen niet herhaald wordt. Er wordt hierbij beroep gedaan op het korte termijn geheugen. De binnenkring geeft bij elk goed antwoord een compliment.

Flitskaarten:

Voorkant:	Achterkant:
1. Ik ben een meisje.	I am a girl.
2. Jij bent een jongen.	You are a boy.
3. Hij is mijn vader.	He is my dad.
4. Zij is mijn moeder.	She is my mum.
5. Wij zijn kinderen.	We are children.
6. Jullie zijn vrienden.	You are friends.
7. Zij zijn zussen.	They are sisters.
8. Dit is Just.	This is Just.
9. Dat is mijn moeder.	That is my mum.

10. Ik heb een bloem.	I have got a flower.
11. Jij hebt een hond.	You have got a dog.
12. Hij heeft een konijn.	He has got a rabbit.
13. Zij heeft een kat.	She has got a cat.
14. Wij hebben een vogel.	We have got a bird.
15. Jij hebt een kat.	You have got a cat.
16. Zij hebben een bal.	They have got a ball.
17. Just is onder de tafel.	Just is under the table.
18. Just is op het bed.	Just is on the bed.
19. Just is achter de deur.	Just is behind the door.
20. Just is in de keuken.	Just is in the kitchen.
21. Just zit naast de hond.	Just sitting next to the dog.

Kern

Opdracht 1 (vier tallen)

(Kagan S. , 2007, p. 214)

Bij deze opdracht heb ik gebruik gemaakt van het Gips model (Kopmels, 2009, p. 8) uit het theoretische onderzoek. Ga naar: Theoretisch onderzoek.

Materiaal: werkboek blz. 58 – 59
flitskaarten

Werkwijze in het kort:

Stap 1: Individuele verwerking.

Stap 2: groepen met 3 leerlingen (controleren).

Elke groep vergelijkt de antwoorden van opdracht 1.

Iedereen in de groep krijgt een kaart met daarop beschreven zijn of haar rol.

- Rol kaart 1: Taakkapitein⁴: Jij bepaald wie als eerst zijn gegeven antwoord mag vertellen. Je doet dit door te zeggen: 'Laten we luisteren naar (naam).'
- Rol kaart 2: Supporter: Jij reageert op iedereen die een antwoord heeft gegeven. Je doet dit bijvoorbeeld door te zeggen: 'Goed gedaan' of 'Laten we (naam) een klopje op de schouder geven.'
- Rol kaart 3: Stilte kapitein: Jij zorgt ervoor dat je team rustig blijft overleggen en niet te hard gaat praten. Als je vindt dat iemand te hard praat, kun je bijvoorbeeld zeggen: 'Let erop dat andere teams geen last van ons krijgen.'

Stap 3: Leerkracht bespreekt d.m.v. steekproeven de antwoorden met alle teams.

Het aangewezen team vertelt de leerkracht en de andere teams het gevonden antwoord. De andere teams bevestigen het antwoord of spreken het tegen met eigen argumenten.

---

⁴ De namen van de rollen zijn aangepast na overleg met de werkgroep coöperatief werken. Dit om schoolbreed dezelfde benaming te gebruiken.

Afsluiting

Opdracht 1

Materiaal: flitskaarten

Werkwijze in het kort:

Ronde 2 door flitskaarten gestuurde binnen / buiten kring :

De flitskaarten worden in volgorde gelegd. De leerlingen vormen net als bij ronde 1 tweetallen. Ze vormen een binnen en buitenkring.

De leerlingen in de binnenkring laten nu alleen de Nederlandse zin zien van de flitskaarten. Er wordt hierbij beroep gedaan op het lange termijngeheugen.

Als de leerlingen van de buitenkring de zin goed heeft vertaald, blijft de flits kaart bij de leerling in de binnenkring. Als de zin goed wordt vertaald krijgt degene in de buitenkring een groot en overdreven compliment. Heeft een leerling de zin niet goed vertaald, dan krijgt hij de Engelse zin te zien. De binnenkring leest de Engelse zin voor.

Na elk kaartje wordt er doorgedraaid naar de volgende partner, waar de buitenkring een nieuwe zin te zien krijgt en moeten vertalen.

Als alle kaarten zijn geweest zal er worden gewisseld van binnen en buitenkring door de leerlingen.

Opdracht 2

Materiaal:

- Flitskaarten

Werkwijze in het kort:

Ronde 3 door flitskaarten gestuurde binnen / buiten kring :

De buitenkring vormt een team en de binnenkring vormt een team. De flitskaarten liggen in de juiste volgorde. De flitskaarten zijn in bezit van het team die de binnenkring vormt. De buitenkring krijgt de Nederlandse zin te zien. Ze proberen de zin te vertalen in het Engels. Als dit lukt krijgen ze de kaart. Lukt dit niet dan zegt de binnenkring de zin voor, maar de binnen kring houdt deze kaart bij zich en legt de flitskaart onder op de stapel. Er wordt gedraaid na elke flitskaart.

Op een gegeven moment zijn de flitskaarten op. Het kan zijn dat nog maar een paar leerlingen van de binnenkring een flitskaart hebben. Er wordt doorgedraaid tot er drie minuten gespeeld is. Er wordt door de leerkracht geteld hoeveel flitskaarten de binnenkring nog heeft.

Nu wisselen de leerlingen van binnen en buitenkring. Ook hier wordt er geteld hoeveel kaartjes er nog over zijn na drie minuten spelen. Het team die het minste kaartjes over heeft, is de winnaar.

Opdracht 3; Reflectie Individueel - klassikaal

Reflectie vragen

Naam: .....

Datum: April 2010

Mijn Team:

Omcirkel het juiste antwoord

6. Kon goed samenwerken	Ja	/	Nee
7. Luisterde goed naar elkaar	Ja	/	Nee
8. Deed goed mee	Ja	/	Nee
9. Hielp elkaar door het geven van tips	Ja	/	Nee
10. Gaf elkaar complimenten	Ja	/	Nee

Ik:

8. Heb goed samengewerkt	Ja	/	Nee
9. Heb anderen tips gegeven	Ja	/	Nee
10. Heb tips gekregen van anderen	Ja	/	Nee
11. Heb goed geluisterd naar anderen	Ja	/	Nee
12. Heb complimenten gekregen van anderen	Ja	/	Nee
13. Heb complimenten gegeven aan anderen	Ja	/	Nee
14. Vond het een leuk team	Ja	/	Nee

Ik vond de les:

De volgende keer: .....

.....
.....

Terug naar: Vergelijking Januari 2010 / Maart 2010

Les 4

In deze les krijgen de leerlingen even de tijd om de behandelde stof nog een keer door te nemen. Daarna maken ze de toets.

Terug naar: Vergelijking Januari 2010 / Maart 2010

Bijlage 5; Rode draad

Les 1 & 2

Inleiding

Zoek de juiste betekenis van de woorden (Engels – Nederlands) bij elkaar en plak deze op een groot vel papier. (Zie worksheets uit het werkboek van 'Just Do It!'.)

Kern

Genummerde koppen bij elkaar

Controle gemaakte opdracht bij de inleiding.

Stap 1; De leerlingen tellen af (Welk nummer heeft iedereen)

Stap 2; De leraar stelt een vraag

Stap 3; De koppen bij elkaar

Stap 4; De leraar roept een nummer

Tweetal Check

Opdrachten maken uit het werkboek van 'Just Do It!'.

Stap 1; Individueel werken

Opsplitsen in tweetallen Nummer 1 en 2 en nummer 3 en 4 werken samen binnen het team.

Nummers 1 en 3 pakken het werkblad en gaan deze maken.

De nummers 2 en 4 kijken of het goed gaat en help waar dit nodig is.

Stap 2; De coach

De nummers 2 en 4 kijken of ze het eens zijn met het werk van hun partners. Als ze het niet eens kunnen worden vragen ze de hulp aan het andere tweetal.

Komen ze er alle vier niet uit dan steekt het hele groepje de hand op en komt de leerkracht de teamvraag beantwoorden.

Stap 3; De coach geeft complimenten

Als de antwoorden opgeschreven zijn, geven de nummers 2 en 4 een compliment aan de nummer 1 en 3.

Stap 4; Individueel werken

Dit wordt herhaald. De nummers 2 en 4 gaan nu het werkblad verder maken en de nummers 1 en 3 zijn de coach. (zie stap 1)

Stap 5; De coach controleert

Zie stap 2.

Stap 6; De coach geeft

Zie stap 3.

Stap 7; Tweetal check

Het team komt weer bij elkaar (de viertallen). Ze vergelijken de natwoorden.

Stap 8; Team viering

Als het hele werkblad af is geven ze elkaar een teamhanddruk.

Afsluiting

Samen hardop

Teams maken (a 4 leerlingen). De leerkracht zegt een zin of woord in het Nederlands die is behandeld bij de inleiding. Alle teams zoeken de betekenis in het Engels. Als iemand het antwoord heeft gevonden deelt hij deze met de groep.

Nummer 1 gaat ieder teamlid langs om te controleren of ze het antwoord weten.

De leerkracht wijst een groepje aan die in koor het antwoord geven.

Beurt – Zes – Terugblik

Stap1; Aftellen

Iedereen krijgt een ander nummer (nummer 1 – 6)

Stap 2; Draai de vragenkaart om

De leerlingen draaien een vragenkaart om. Op de kaart staat een zin of een woord in het Nederlands (zie inleiding). De leerlingen krijgen bedenktijd voor zichzelf, zonder te praten, na te denken over de vraag.

Stap 3; Gooi met de dobbelsteen - beantwoording

Het nummer dat wordt gegooid met de dobbelsteen mag de vraag beantwoorden. De rest van het team denkt na of het antwoord klopt.

Stap 4; Gooi met de dobbelsteen – controle

Het nummer dat wordt gegooid met de dobbelsteen mag de vraag controleren.

Eventueel mag hij / zij het werkboek van Just Do It! erbij pakken. Hij of zij geeft een compliment als het goed is. Als het antwoord niet klopt kan deze leerling het juiste antwoord in het werkboek laten zien.

Stap 5; Herhaling

Herhaal stap 1 t/m 4 tot alle vragenkaarten op zijn.

 Het invullen van het reflectie blad en / of bespreken van de les.

Les 3

Inleiding

Ronde 1: Door flitskaarten gestuurde binnen / buiten kring

Maak een binnen en buitenkring. Elke leerling die in de binnen kring staat, krijgt een stapel flitskaarten. Ze houden één kaartje omhoog (Nederlandse zin richting de buitenkring). Hij of zij draait dan de Engelse zin naar de buitenkring en weer terug. Op deze manier heeft de leerling in de buitenkring de kans gehad om de Engelse zin te lezen. (training korte termijn geheugen)

De leerlingen in de buitenkring moeten vervolgens de Engelse vertaling tegen de partner in de binnenkring zeggen. Als degene in de buitenkring het goed heeft, mag hij de kaart bij zich houden. Heeft hij het niet goed dan wordt de kaart nog een keer omgedraaid. Als alle kaarten zijn geweest wordt er gewisseld van binnen en buitenkring. Op deze manier wordt de tijd besteed aan de items waarvoor dat nodig is, omdat de gemakkelijke zinnen voor de leerlingen niet herhaald wordt. De binnenkring geeft bij elk goed antwoord een compliment.

Kern

Gips model

Stap 1: Individuele verwerking.

Stap 2: groepen met 3 leerlingen (controleren).

Elke groep vergelijkt de antwoorden van opdracht 1.

Iedereen in de groep krijgt een kaart met daarop beschreven zijn of haar rol.

Rol kaart 1: Taakkapitein⁵: Jij bepaald wie als eerst zijn gegeven antwoord mag vertellen. Je doet dit door te zeggen: 'Laten we luisteren naar (naam)'. '

Rol kaart 2: Supporter: Jij reageert op iedereen die een antwoord heeft gegeven. Je doet dit bijvoorbeeld door te zeggen: 'Goed gedaan' of 'Laten we (naam) een klopje op de schouder geven.

Rol kaart 3: Stilte kapitein: Jij zorgt ervoor dat je team rustig blijft overleggen en niet te hard gaat praten. Als je vindt dat iemand te hard praat, kun je bijvoorbeeld zeggen: 'Let erop dat andere teams geen last van ons krijgen.' '

Stap 3: Leerkracht bespreekt d.m.v. steekproeven de antwoorden met alle teams. Het aangewezen team vertelt de leerkracht en de andere teams het

---

⁵ De namen van de rollen zijn aangepast na overleg met de werkgroep coöperatief werken. Dit om schoolbreed dezelfde benaming te gebruiken.

gevonden antwoord. De andere teams bevestigen het antwoord of spreken het tegen met eigen argumenten.

Afsluiting

 Ronde 2; Door flitskaarten gestuurde binnen / buiten kring

De flitskaarten worden in volgorde gelegd. De leerlingen vormen net als bij de inleiding een binnen en buitenkring. De leerlingen in de binnenkring laten nu alleen de Nederlandse zin zien van de flitskaarten. Er wordt hierbij beroep gedaan op het lange termijngeheugen. Als de leerlingen van de buitenkring de zin goed heeft vertaald, blijft de flits kaart bij de leerling in de binnenkring. Als de zin goed wordt vertaald krijgt degene in de buitenkring een groot en overdreven compliment. Heeft een leerling de zin niet goed vertaald, dan krijgt hij de Engelse zin te zien. De binnenkring leest de Engelse zin voor.

Na elk kaartje wordt er doorgedraaid naar de volgende partner, waar de buitenkring een nieuwe zin te zien krijgt en moeten vertalen.

Als alle kaarten zijn geweest zal er worden gewisseld van binnen en buitenkring door de leerlingen.

 Ronde 3; Door flitskaarten gestuurde binnen / buiten kring :

De buitenkring vormt een team en de binnenkring vormt een team. De flitskaarten liggen in de juiste volgorde. De flitskaarten zijn in bezit van het team die de binnenkring vormt. De buitenkring krijgt de Nederlandse zin te zien. Ze proberen de zin te vertalen in het Engels. Als dit lukt krijgen ze de kaart. Lukt dit niet dan zegt de binnenkring de zin voor, maar de binnen kring houdt deze kaart bij zich en legt de flitskaart onder op de stapel. Er wordt gedraaid na elke flitskaart.

Op een gegeven moment zijn de flitskaarten op. Het kan zijn dat nog maar een paar leerlingen van de binnenkring een flitskaart hebben. Er wordt doorgedraaid tot er drie minuten gespeeld is. Er wordt door de leerkracht geteld hoeveel flitskaarten de binnenkring nog heeft.

Nu wisselen de leerlingen van binnen en buitenkring. Ook hier wordt er geteld hoeveel kaartjes er nog over zijn na drie minuten spelen. Het team die het minste kaartjes over heeft, is de winnaar.

Les 4

Toets

Les 5

Nabespreking toets en herhaling voorgaande units.

Bijlage 6; Eind meting, April 2010

Eind meting; April 2010

Algemeen: Score: 3,5 (leuk – heel erg leuk)

Engels vind ik... Score: 3,5 (leuk – heel erg leuk)

Vergeleken met het vorige blok Engels, vind ik dit blok Engels... Score: 3,5 (leuk – heel erg leuk)

Instructie: Score: 3,5 (leuk – heel erg leuk)

Het luisteren naar de Engelse cd vind ik... (Deze heb ik niet meegerekend, gezien we hier in deze unit geen gebruik van hebben gemaakt.)

De uitleg van de leerkracht vind ik... Score: 3,5 (leuk – heel erg leuk)

De uitleg voordat ik aan het werk mag vind ik... Score: 3 (leuk)

Het bespreken van de gemaakte opdrachten vind ik... Score: 3,5 (leuk – heel erg leuk)

Het bespreken van mijn gemaakte toets vind ik... Score: 3,5 (leuk – heel erg leuk)

Verwerking: Score: 3,5

Het werken in het werkboek vind ik... Score: 3,5 (leuk – heel erg leuk)

Als we mogen samenwerken vind ik dat... Score: 3,5 (leuk – heel erg leuk)

Als we een opdracht alleen mogen maken vind ik dat... Score: 3 (leuk)

Toetsing: Score: 3,5

Het leren van de toets op school vind ik... Score: 3,5 (leuk – heel erg leuk)

Het leren van de toets thuis vind ik... Score: 3 (leuk)

De toetsen vind ik... Score: 3,5 (leuk – heel erg leuk)

Terug naar: Enquête

Bijlage 7; Ingevulde enquêtes Januari 2010

Terug naar Enquête

Bijlage 8; Ingevulde enquêtes April 2010

Bijlage 9; Ingevulde reflectie formulieren: Unit D

Terug naar Enquête